BnF Gallica

Pimander, seu De potestate et sapientia Dei ([Reprod.]) / [Mercurius Trimegistus] ; [per Marsilium Ficinum traductus]

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

{BnF Gallica

Hermès Trismégiste (auteur prétendu). Auteur du texte. Pimander, seu De potestate et sapientia Dei ([Reprod.]) / [Mercurius Trimegistus] ; [per Marsilium Ficinum traductus]. 1493.

1/ Les contenus accessibles sur le site Gallica sont pour la plupart des reproductions numériques d'oeuvres tombées dans le domaine public provenant des collections de la BnF. Leur réutilisation s'inscrit dans le cadre de la loi n°78-753 du 17 juillet 1978 :
- La réutilisation non commerciale de ces contenus ou dans le cadre d'une publication académique ou scientifique est libre et gratuite dans le respect de la législation en vigueur et notamment du maintien de la mention de source des contenus telle que précisée ci-après : « Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France » ou « Source gallica.bnf.fr / BnF ».
- La réutilisation commerciale de ces contenus est payante et fait l'objet d'une licence. Est entendue par réutilisation commerciale la revente de contenus sous forme de produits élaborés ou de fourniture de service ou toute autre réutilisation des contenus générant directement des revenus : publication vendue (à l'exception des ouvrages académiques ou scientifiques), une exposition, une production audiovisuelle, un service ou un produit payant, un support à vocation promotionnelle etc.

CLIQUER ICI POUR ACCÉDER AUX TARIFS ET À LA LICENCE

2/ Les contenus de Gallica sont la propriété de la BnF au sens de l'article L.2112-1 du code général de la propriété des personnes publiques.

3/ Quelques contenus sont soumis à un régime de réutilisation particulier. Il s'agit :

- des reproductions de documents protégés par un droit d'auteur appartenant à un tiers. Ces documents ne peuvent être réutilisés, sauf dans le cadre de la copie privée, sans l'autorisation préalable du titulaire des droits.
- des reproductions de documents conservés dans les bibliothèques ou autres institutions partenaires. Ceux-ci sont signalés par la mention Source gallica.BnF.fr / Bibliothèque municipale de ... (ou autre partenaire). L'utilisateur est invité à s'informer auprès de ces bibliothèques de leurs conditions de réutilisation.

4/ Gallica constitue une base de données, dont la BnF est le producteur, protégée au sens des articles L341-1 et suivants du code de la propriété intellectuelle.

5/ Les présentes conditions d'utilisation des contenus de Gallica sont régies par la loi française. En cas de réutilisation prévue dans un autre pays, il appartient à chaque utilisateur de vérifier la conformité de son projet avec le droit de ce pays.

6/ L'utilisateur s'engage à respecter les présentes conditions d'utilisation ainsi que la législation en vigueur, notamment en matière de propriété intellectuelle. En cas de non respect de ces dispositions, il est notamment passible d'une amende prévue par la loi du 17 juillet 1978.

7/ Pour obtenir un document de Gallica en haute définition, contacter
utilisation.commerciale@bnf.fr.

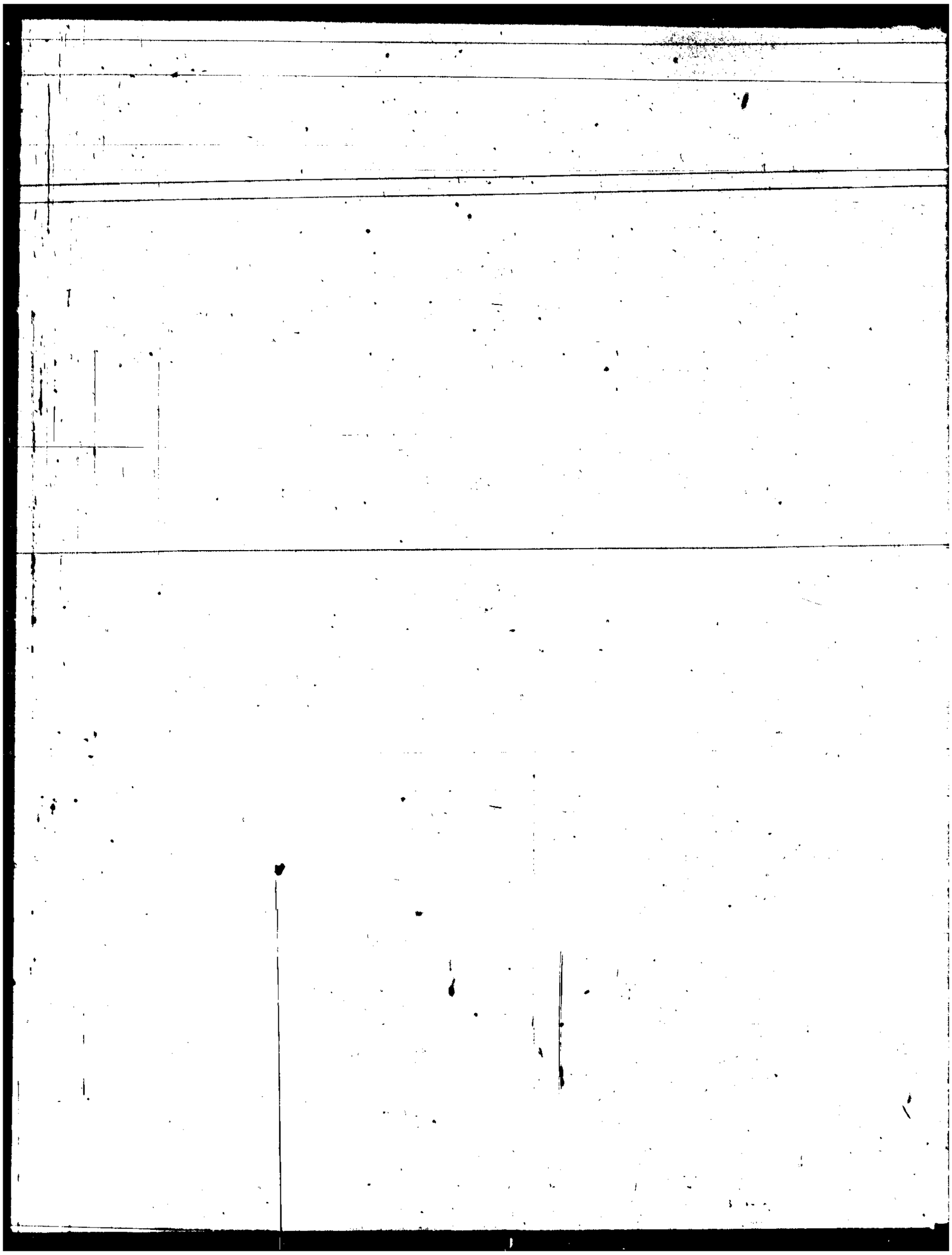

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

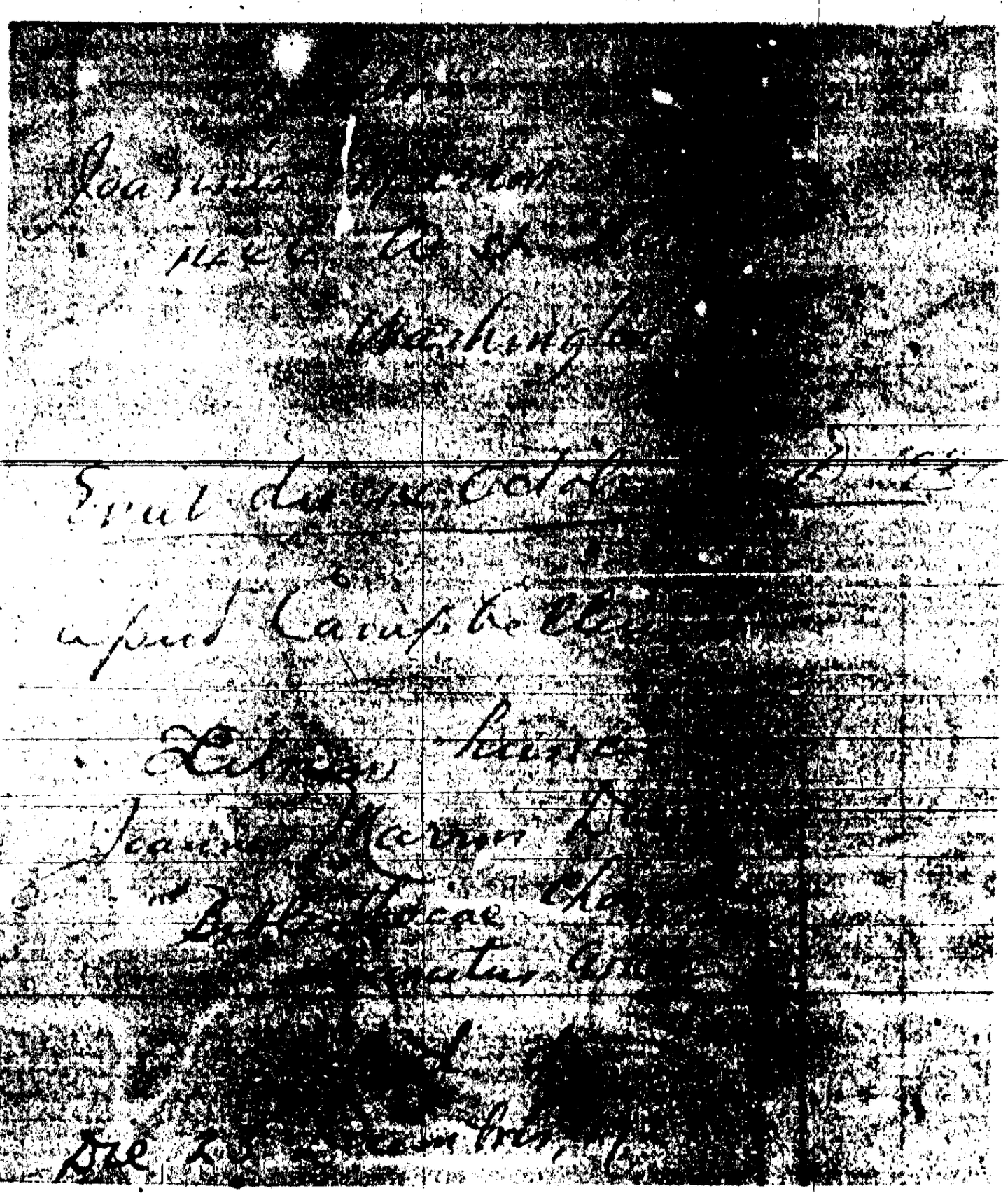

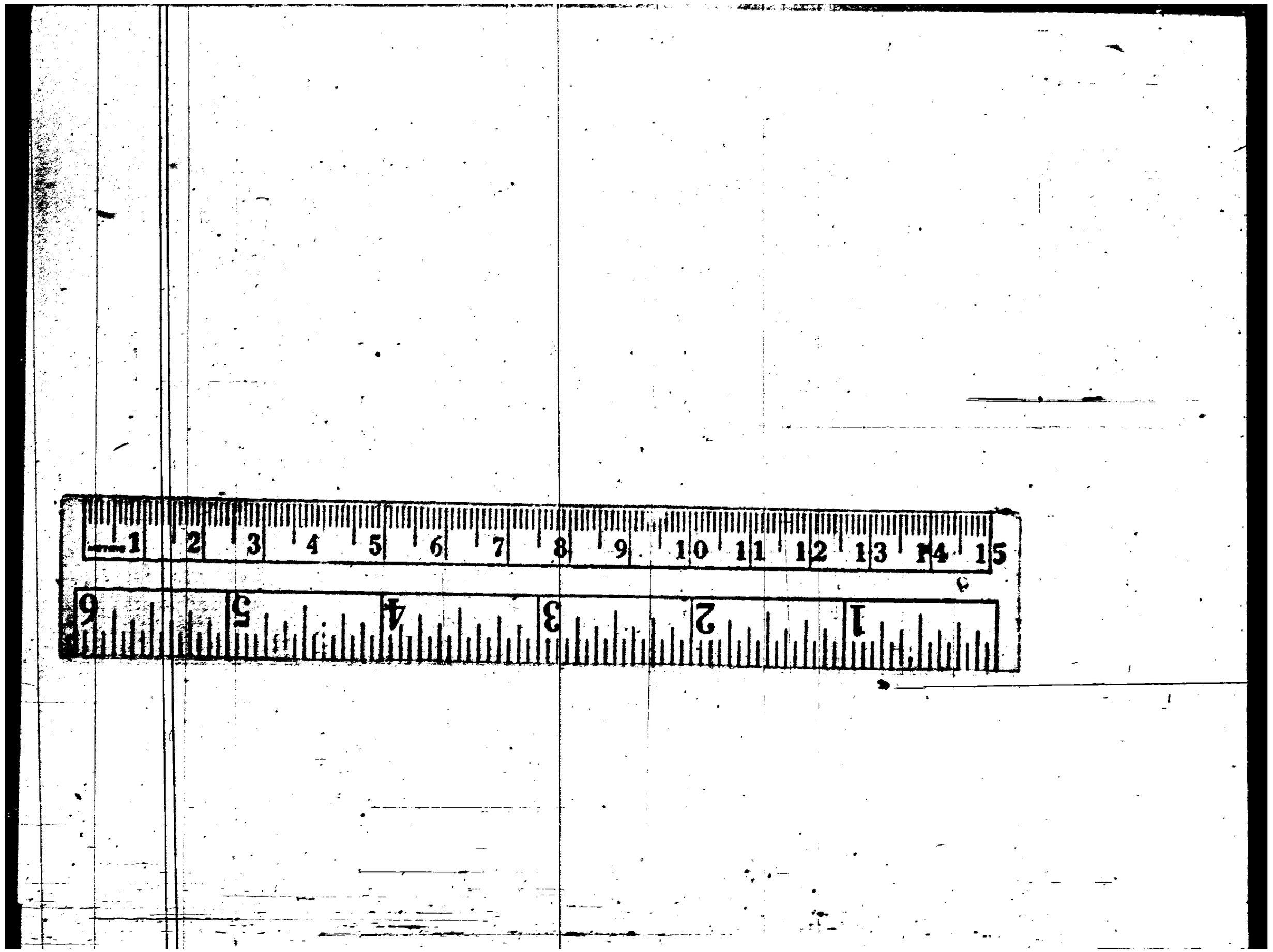

MERCVRII TRISMEGISTI LIBER DE POTESTATE ET SAPIENTIA DEI PER MARSILIVM FICINVM TRADVCTVS: AD COSMVM MEDICEM.

Tu quicunq; es: qui hæc legis, ſiue grāmaticus: ſiue orator: ſeu philoſophus: aut theologus: ſcito. Mercurius Triſmegiſtus ſū: quem ſingulari mea doctrina & theologica: ægypti prius & barbari: mox Chriſtiani antiqui theologi: ingenti ſtupore attoniti admirati ſunt. Quare ſi me emes: & leges: hoc tibi erit cōmodi: quod paruo ære comparatus ſumma te legentem uoluptate: & utilitate afficiam. Cum mea doctrina cuicunq; aut mediocriter erudito: aut doctiſſimo placeat. parce oro: ſi uerū dicere non pudet: nec piget. Lege modo me: & fatebere non mentitum: ſed ſi ſemel leges: rurſum releges: & cæteris conſules: ut me emant: & legant. Bene Vale.

Baptiſta Pius

ARMY MEDICAL LIBRARY WASHINGTON, D.C., U.S.A.

Argumentum Marsilii Ficini Florentini in Librum Mercurii Trismegisti: ad Cosmum Medicem Patriæ Patrem.

QO tempore: quo Moyses natus ē: floruit Athlas astrologus Promethei physici frater: ac maternus auus maioris Mercurii: cuius nepos fuit Mercurius Trismegistus. Hoc autem de illo scribit Augustinus: quāq̄ Cicero atq; Lactantius Mercurios quinq; per ordinem fuisse uolunt: quitumq; fuisse illum qui ab ægyptiis :a græcis autē Trismegistus appellatus ē. Hūc asserūt occidisse Argū: ægyptiis præfuisse: eisq; leges ac litteras tradidisse. Litterarū uero characteres i aialiū arborūq; figuris instituisse. Hic in tanta hoīnum ueneratiōe fuit: ut i deorum numerum relatus sit. Templa illius numis constructa q̄plurima. Nomē eius proprium: ob reuerentiā quādam pronunciare: uulgo ac temere nō licebat. Primus anni mensis apud ægyptios nomine eius cognominat: oppidum ab eo conditur: quod etiam nunc græce noīatur .i. Mercurii ciuitas. Trismegistum uero inter maximum nuncuparunt: quoniā & philosophus maximus: & sacerdos maximus: & rex maximus extitit. Mos enim erat ægyptiis: ut Plato scribit: ex philosophorum numero sacerdotes: ex sacerdotum cœtu regem eligere. Ille igitur quemadmodum acumine atq; doctrina: philosophis omnibus antecesserat: sic sacerdos inde constitutus sanctimonia uitæ: diuinorumq; cultu: uniuersis sacerdotibus præstitit: ac demum adeptus regiam dignitatem: administratiōe legū rebusq; gestis superiorum regum gloriam obscurauit: ut merito ter maximus fuerit nuncupatus. Hic inter philosophos primus: a physicis ac mathematicis ad diuinorum contemplationem se contulit. Primus de maiestate dei: demonum ordie: animarum mutationibus sapientissime disputauit. Primus igitur theologiæ appellatus est auctor: cum secutus Orpheus secun

das antiquæ theologiæ partes obtinuit Orphei sacri initiatus é Aglaophemus. Aglaophemo successit in theologia Pytagoras quem philolaus sectatus est diui Platonis nostri præceptor. Ita que una priscæ theologiæ undiq; sibi consona secta ex theolo-gis sex. miro quodam ordine conflata est exordia sumẽs a Mercurio. a diuo Platone penitus absoluta. scripsit autem Mercurius libros ad diuinarum rerum cognitionẽ ptinentes q̃plurimos in quibus proh deus imortalis q̃ archana misteria q̃ stupẽda pãduntur oracula. nec ut philosophus tãtum. sed ut propheta sæpenumero loquitur. canitque futura. Hic ruinam præuidit priscæ religionis. hic ortum nouæ fidei. hic aduentum Christi. hic futurum iudicium: resurrectionem saeculi. beatorum gloriam supplicia peccatorum Quo factum est. ut Aurelius Augustinus dubitauerit peritia ne syderum. an reuelatione demonem. multa protulerit. Lactantius autem illum inter sibillas. ac prophetas commumerare non dubitat. E multis deniq; Mercurii libris. duo sunt diuini præcipue. unus de uoluntate diuina. alter de potestate & sapientia dei. Ille Asclepius. hic Pimander inscribitur. Illum Apuleius platonicus latinum fecit. Alter usq; ad hæc tempora restitit apud græcos. At nuper ex Macedonia in Italiam aductus: diligentia Leonardi pistoriensis docti: probiq; monachi ad nos peruenit. Ego autem cum tuis exhortationibus prouocatus: e græca lingua in latinam cõuertere statuissem æquum fore putaui. Cosme fœlix: ut nomini tuo opusculum dedicarẽ. Nã cuius ipse adiurus opibus: libriq;: affatim refertus studiis græcis icubui: eidẽ studiorũ græcorũ me decet offerre primitias. Neq; fas erit: opus tã sapiẽtis philosophi tã pii sacerdotis tã potẽtis regis: dicare cuiq̃ nisi ipse eẽt: cui dicatur: pietate: sapientia. potẽtia. reliqs oĩbus ãte celleret. Est aũt: ut ad scripta Mercurii descẽdam: huius libri titulus pimãder quoniã ex q̃tuor

fonis quæ in dialogo disputãt primæ Pimãdro ptes attribuũt.
Edidit uero librũ ægyptiis lris: idẽq; græca: liguæ pitus: græcis inde trãsferendo cõmunicauit ægyptiorũ mysteria. Propositũ huius opis ẽ de prãte & sapia dei disserere. Cũq; sint horũ opationes gemiæ Quarum pria i ipsa dei natura ꝑmanet. Secũda porrigit ad extrema. Et illa qdẽ mundũ primũ æternũq; concipit: hæc uero mundũ scdm tpalẽq; parit. De utrisq; opatiõibus deq; mundo utroq; grauissima disputat. Quid dei prãs: qd sapiẽtia: quo ordie itrisecus cõcipiãt: quo progressu exterius pareant. Præterea quæ producta sunt: quõ se inuicẽ hẽant: quo conueniãt: quæue discrepẽt: quo deniq; pacto suum respiciãt auctorem. Ordo ãt uolumis ẽ: ut i libellos quatuordeci distiguamus: utq; priæ dialogi ptes Pimãdro dent: Secundas teneat Trismegistus: Tertias Aesculapius: Quartum locum obtieat Tatius.
Intẽdit ergo Mercurius i diuis Aesculapium ac Tatium erudire. Diuia docere nequit q nõ didicit. At humano igenio quæ supra naturã sunt: iuenire nõ possumus. Diuio itaq; opus ẽ lumie ut solis luce solẽ ipsum itueamur. Lumẽ uero diuinæ mẽtis nũq infundit ur animæ. nisi ipsa: ccu luna ad solem: ad dei mentẽ peꝛnitus conuertatur. Non cõuertitur ad mẽtem aia: nisi cum ipsa quoq; sit mens. Mens uero non prius sit: q̃ deceptiones sensuũ & phantasiæ nebulas deposuerit. Hac de cã Mercurius modo sensus & phantasiæ caligines exuit: in aditũ mentis se reuocat. Mox Pimãder. i. mens diuina in hunc influit. Vnde ordinẽ rerum omnium: & in deo existẽtium: & ex deo manãtium cõtemplat. Demũ quæ diuino sunt numĩe reuelata: cæteris hoibus explicat. Is igit ẽ libri titulus: id propositũ illius & ordo. Tu uero Cosme fœlix lege fœliciter: ac diu uiue: ut & diu patria uiuat.

Mercurii Trismegisti Liber de Potestate & Sapientia Dei e Græco in latinum traductus a Marsilio Ficino Florentino ad Cosmum Medicem Patriæ patrem: Pimander incipit.

QVm de rerum natura cogitarē: ac mentis aciem ad supna erigerem: sopitis iam corporis sensibus: quēadmodum accidere solet iis: q̄ ob saturitatē: uel de fatigationē somno grauati sunt: subito mihi uisus sum cernere quendam immensa magnitudine corporis: qui me nomīe uocans: in hunc modum clamaret. Quid ē o Mercuri: quod & audire: & intueri desideras: Quid est quod discere atq; intelligere cupis: Tum ego quisnam es inquam. Sum inquit ille Pimander mens diuinæ potentiæ: ac tu uide quid uelis: ipse uero tibi ubiq; adero. Cupio inquam rerum naturam discere: deūq; cognoscere. Ad hæc ille. Tua me mēte cōplectere: & ego te in cūctis quæ oparis erudiam. Cum hæc dixisset: mutauit formam: & uniuersa subito reuelauit. Cernebam enim immensum quoddam spectaculum omnia uidelicet in lumen conuersa suaue nimiū atq; iucundum: quod intuentem me mirifice oblectabat. Paulopost umbra quædam horrenda: obliqua reuolutione: subter labebat: in humidamq; naturam migrabat: ineffabili tum uultu exagitatam. Inde fumus quidam manus in sonitum erūpebat: ex sonitu uox egredicbat: quam ego luminis uocē existimabā ex hac luminis uoce uerbū factum prodiit. Verū hoc naturæ humidæ adstās eam fouebat. Ex humidæ aūtem naturæ uisceribus: sincerus ac leuis ignis protinus euolans alta petit: Aer quoq; leuis spiritu parens: mediā regionem inter ignem & aquam sortiebatur Terra uero & aqua: sic inuicem cōmixtæ iacebant: ut terræ facies aqs obruta nusq̄ pateret. Hæc duo deinde cōmota sunt a spi

ritali uerbo: qđ eis ſupferebatur: aures eorũ circũſonans. Tunc pimãder ait. Aduertis quid ſibi hæc uiſio uelit: Cognoſcã inq. Ait ergo Pimãder. Lumẽ illud ego ſum mẽs deus tuus: antiquior q̃ natura humida: quæ ex umbra effulſit. Mẽs uero germen uerbum lucens dei filiũ. Quid ergo inq̃: Sic inq̃t. Cognita: qđ in te uidet & audit uerbũ domini. mens aũt pater deus Neq; n. diſtant adinuicem: horũ unio uitæ eſt. TRISM. Gratias habeo tibi pimãder. Verum in primis meditare lumen: atq; cognoſce. TRISME. Hæc ubi dicta ſunt: diu illum oraui: ut eius ideã ad me cõuerteret. Quod cum ille feciſſet: repẽte proſpicio mea in mente lucẽ uiribus innumeris exiſtentẽ: ornatum ſine termino ignem: ui ingenti circũſeptum: & in ipſa ſtabilitate dominantẽ. Hæc ipſe pcepi per pimãdri uerbũ: q̃ me ſtupore attonitum ſic iterũ affatus ẽ. Vidiſti in mẽte primã ſpeciẽ infiniro ipetio pra ualẽtẽ: Eiuſmodi quædã mihi pimãder. At ego illi Elemẽta nature unde manarũt: PIMANDER. Ex uoluntate dei: quæ uerbũ cõplexa pulchrũq; ituita mundũ: ad eius exẽplar reliq̃ ſui ipſius elementis uitabilibuſq; ſeminibus exorauit. Mẽs autẽ deus utriuſq; ſexus fecũ ditate pleniſſimus uita & lux cum uerbo ſuo mẽtẽ alterã opificẽ pepit qui q̃dẽ deus ignis atq; ſpiritus numẽ. Septẽ deiceps fabricauit gubernatores: q̃ circulis mũdũ ſenſibilẽ cõplectunt: eorũq; diſpoſitio fatum uocat. Cõnexuit ide deuerbũ ex elemẽtis dei deorſum tenẽtibus: purũ naturæ artificiũ unitumq; eſt opifici menti. Cõſubſtãtiale.n. erat. Relictaq; ſunt elemẽta naturæ deorſum cadẽtia ſine rõne: ut ſit tanq̃ ſola materies. Mẽs quidẽ opifex una cum uerbo circulos continens: acceleri rapacitate cõuertens: ſuã ad ſe machinã flexit: eamq; uoluia principio ad finem abſq; fine præcepit. Incipit.n. illic ſemper ubi diffinit Horum profecto cunctorũ circuitus quẽadmodũ ipſa

mens uoluit: ex elemētis inferioribus aialia cōflauit rōnis expers
tia. neq; n. præbuit rationē aer uolatilia protulit: aqua uero natā
tia. Distincta quoq; inter se sunt aqua & terra: cū imodum: qui
mentū placuerat. Terra postmodum animātia: quæ intus habue
rat: p̄tulit: quadrupedia uidelicet serpētia: fera: agrestia. pariter
atq; domestica. at pater oīum intellectus uita & fulgor existens.
hominē sibi similem procreauit. atq; ei tanq̄ filio suo cōgratula
tus est. pulcher. n. erat: patriq; sui ferebat imaginem Deus. n. re
uera propria forma nimirum delectatus. opa eius oīa usui con
cessit humano. Homo autē. cum cōsideraſſet in tpe suo rerum
omnium procreationē: ipse quoq; fabricare uoluit. Vnde a con
templatione patris: ad speram generationis delapsus est, Cūq; om
nium in se ptātem hēret. opificia septē gubernatorum aiaduer
tit. Hi autē humanæ mentis meditatione gaudētes. singuli eorū
proprii ordinis participē hoīem reddire. Qui postq̄ didicit ho
rum essentiā. propriāq; naturā cōspexit. penetrare atq; rescinde
re iā exoptabat ambitum circulorum. uimq; gubernatoris præsi
dentis igni cōprahēdere. Qui ue arbitrium & potestatē oīum
habuerat. in animantia mūdi mortalia & rōne carentia per har
moniā emersit: atq; exiliit penetrās ac resoluēs potentiā circulo
rum. Ostēditq; naturā: quæ deorsum labit. uelut pulchram dei
formā. q̄ cum natura contueret mira pulchritudine prædita ee:
actionesq; oēs septem gubernatorū. atq; insup dei ipsius effigi
em possideret. illi amore ingenti subrisit. utpote quæ humanæ
pulchritudinis specie in aqua specularet. ciusdēq; admirationē
quādā in terra cōspiceret. ille præterea cōsecutus similē sibi for
mā in se ipso existentē: uelut in aquā amauit eā: secūq; cōgredi
concupiuit. Effectus e uestigio sequutus est: uolūtatē formāq;
carentē rōne progenuit. Natura illud in qd tota ferebatur amo

re cõplexa:illi penitus ſeſe iplicuit ⁊ cõmiſcuit. Quando cauſam ſolus hõ ex uniuerſis terrenis animãtibus duplicis naturæ cenſetur:mortalis quidẽ propter corpus:immortalis aũt propter hoinẽ ipſum ſubſtãtialem. Immortalis.n. eſt: cunctorumq; arbitrium obtinet:cæterã uero uiuẽtia quæ mortalia ſũt fato ſubiecta patiunt. Nõ igit harmõia ſupior obſtitit:in harmoniã uero lapſus periclitatus ſeruus effectus eſt. Hic utriuſq; ſexus fœcũditate munitus:ab eo q arborũ & riuorum fons eſt:uigilq; factus:ab eo qui eſt uigilans:continetur:atq; eius dominatiõi ſubiicitur. TRISME. Poſt hæc:mens inquã meæ rationis:ipſe es Tum Pimander. Id eſt inquit myſteriũ:quod in hanc uſq; diẽ: genus humanũ latuit. Natura ꝙppe homini ſeſe imiſcens:mira cultũ attulit:ꝙd omniũ miraculorũ uincit admirationem. Nam cũ ſeptẽ illorũ harmonia ipſe iam fuiſſet imbutus ab eo:quem tibi pauloãte narraui:patre uidelicet atq; ſpiritu:natura ipſa nõ reſtitit. Quiimmo ſeptẽ protius homines pepit:ſeptẽ gubernatorũ naturas:maſculini pariter ac feminini generis cõpotes atq; ſublimes. At hæc ipſe ſic intu'i. O Pimãder. ardẽti deſiderio nup affectus ſũ:audire præterea reliq̃ cupio. Quare: ne hic me deteras obſecro. Cæterũ ille mihi. PIMAN. Sile. nõdũ enim primũ ſermonẽ abſolui. TRIS. Ecce iam taceo. PIMAN. Horũ ſeptẽ:ut dixi:generatio i hũc modũ effecta ẽ. Femina. n. aer & aq; coctũdi cõpos ex igne maturitatẽ:ex æthere ſumpſit ſpũm cõgruaq; natura corpa ad hois ſpẽm effingẽdã Nõ aũt ex uita & luce i aiam mortẽq; proceſſit. Vita ꝙppe aiam largita eſt: lux dein:q; mortẽ. Talia profecto uſq; ad finẽ circuitus pricipiorũ ſimul & generũ:cũcta mũdi ſẽſibus mẽbra mãcbãt. Verum audiã reliquũ:quẽ ſũmope cupiebas ſermonẽ. Expleto demũ circuitu:eiem uo'ẽte deo. ſolutus ẽ nodus. Nam cũcta utriuſq;

generis:animantia:una cum homine dissoluuntur. Et mascula
quidem ex parte:feminea:q3 similiter dissoluta sunt. Exēplo deus
uerbo sancto clamauit. [illegible] adolescite propagate uniuer
sa germina:atq3 op[illegible] quibus mentis portio
concessa est:genus [illegible] naturā im
mortalem considerantes. [illegible] amorem corporis: mortis causam: esse
scite:rerum omnium [illegible] diuina prouidentia per
fatum armoniāq3 cōsti[illegible] cōstituit.
Vnde cūcta sunt secundum [illegible] propagata. Demū qui
seipsum cognouit:bonū [illegible] electus est.
Qui uero corpus amoris errore cōplexus [illegible] is oberrabat in
tenebris mortis:mala sensu percipiens. Quod autē delinquūt:
ignorantes inquā ut ob eā causam imortalitate priuenē. PIMAN.
Videris o Mercuri nō satis intelligere que audiuisti. TRISME.
Et si nōdū intelligere sim professus:intelligo tamen ac mem
ni. PIMAN. Gratulor si que dicta sunt tenes. TRISME. Re
sponde mihi queso Pimāder:cur digni morte sint hi: q in mor
te iacēt: PI. Quia precessit proprio corpori tristis umbra: ex hac q
dē natura humida. Ex hac uero corpus in mūdo sensibili cōstitit:
ex hoc denique mors ipsa scaturit. Nū hoc tenes Mercuri: Tenes
etiā qua de causa:q seipsum cognoscit:transit in deū:ut dei uer
bū tradidit. TRISME. Quia ex uita & luce cōstat oīum pater:
ex quo natus est hō. PIMAN. Recte loqueris. Lux & uita deus
est:& pater:ex quo natus est hō. Si igit cōprehenderis te ipsum
ex uita ac luce cōpositū:ad uitā rursus lucēq3 trāscēdes. Trisme.
Hec ait Pimāder. At ego. Adhuc mihi mēs dicas oro:quonāpa
cto ad uitam ascendere queā. PI. Deus ipse mēs iussit ut homo
mentis particeps:seipsum aīaduerteret. TRIS. Non ergo hoies
singuli mentem possident. PI. Recte dicis Mercuri. adsum eni

ego mens iis:qui boni:pii:puri:religiosi sanctiq; sunt:præsentia q; mea fert illis opē:adeoq; ut statim cuncta dignoscant:patrēq; pacatum & propitium habeant. Itaq; gratias agunt benedicētes pie & hymnis solēnibus collaudantes:cōcedut sane corpus mori suæ sensuum illecebras fastidiunt.utpote q. i clare diiudicant q̄ letifera sint sensuum lenocinia:quin etiam ipsa mens ianitoris munere fungens incidentes in insidias corporis haud quaq̄ permitto finē consequi suū.aditus eni p quos turpes blanditiæ manare solent:iugiter intercludo: libidinumq; fomites oēs extinguo. Cōtra ab ignaris:improbris:ignauis.inuidis iniquis : homicidis impiis procul admodum habito.promittens eos dæmonis ultoris arbitrio qui ignis acumen incutiens: sensus affligit : magisq; ad patranda scelera armat hominē:ut turpioris culpæ reus:acriori supplicio sit obnoxius.Eunq; sine ulla intermissione : ad insatiabiles concupiscentias inflammat.Cum eo pugnat in tenebris: peccatum exanimat & ignis impetum in eius cruciatum mirum inmodum concitat:atq;adauget.TRI.diligenter mihi omnia o mens quemadmodum postulabam: exposuisti. Vlterius autem id respondē.quid post accēsionem futurum sit: Primum quidē Pimander ait. In corporis materialis resolutione: corpus in alterationem labitur. Species quam ante habuerat. insensibilis deliscit in posterum.Morum ociosus habitus dæmoni cōcēditur atq; dimittitur. Sensus corporei partes animæ facti. suos in fontes refluunt:aliquando in suos actus iterum surrecturi : irascēdi & appetendi uires in naturam conuertunt ratione carētem.Itaq; residuum tum per armoniam recurrit ad supera. Primæ dehinc zonæ crescendi pariter & decrescendi officium reddit.Secundæ machinationem malorum : ociosumq; dolum. Tertiæ ociosam

concupiſcẽtiæ deceptionem. Quartæ imperioſam atq; inexple
bilem ambitionem. Quintæ prophanam arrogantiam: & auda
tiæ temeritatem. Sextæ occaſiones diuitiarum prauas. Itemque
ociosas. Septimæ zonæ mendacium inſitum. Tunc ſane animus
harmoniæ motiões exutus: ad optatam naturam reuertitur: uim
propriam habẽs: unaq; cum hiis: qui illic ſunt: patrem laudat. Ip
ſi quoq; in poteſtatum ſe numerum conferunt. effectiq; poteſta
tes: deo fruuntur. Atq; ideſt ſummum bonum eorum quibus co
gnoſcendi ſors competit. Deum ſcilicet fieri. Quid præter hæc
ad te pertinet: niſi ut cuncta amplexus: dux fore uelis eorum: qui
cura ſint tua digni: ut humanum genus tuo munere diuinam ſa
lutem conſequatur. Talia quedam effatus Pimander. in poteſta
tum diuinarum numerum ſe reduxit. Ego autem benedicens ac
gratias agens uniuerſorum patri: ſurrexi iam corroboratus ab
illo: totiuſq; edoctus naturæ ordinem ſpectaculum & clariſſimũ
cõtẽplatus: hinc ipſe cœpi hominibus pietatis & ſciẽtie decorem
enũciare. O populi uiri terrigenæ: qui uos ipſos ebrietati: ſomno
& ignorãtie dediſtis: ſobri uiuitẽ. Abſtinete a uentris luxu uos: q
in rationali ſomno demulcti eſtis. Illi autem exaudiẽtes: mecum
unanimes cõuenere: Tũc rurſus adieci. Curo uiri terrigenæ præ
cipites in mortem ruitis. cũ uobis haud quaq; deſit immortalitatis
conſequende facultas: reuocate iã uoſmet: qui laboratis inopia:
ignorantiæ tenebris inuoluti. Diſcedite ab obſcuro lumine: aſci
ſcite immortalitatẽ: corruptionẽ fugite. eorũ uero partim deriden
tes abſcedebãt in mortis iter precipitati. parti autẽ ad pedes meos
proſtrati: ut eos inſtruere præcabantur. ſubleuans igiẽ eos: dux
humani factus ſum generis. oſtendebã quippe illis quæ ratio eſ
ſet conſequendæ ſalutis. ſapientiæq; ſermones illorum auribus

fondebā. Quo factum est.ut illi ex imbrium procellis emersē
sint tandē aduētante uespere: solisq; radiis occidentibus. ut deo
gratias agerent præcipiebam. Postq̄ uero gratias egerant.quiq;
in proprium se cubile cōdebat. Ego autē Pimandri beneficium
inscripsi penetralibus animi.atq; adeptus que petierāt oīa. i gau
dio requieui. Corporis enī somnus cum sobrietas extiterat. ocu
lorum cōpressione uenus intuitus.silentium meum bonitatis foe
cunda pregnatio.sermōis prolatio bonorū oīum genitura. Hæc
mihi contigerunt ex mente hauriēti.i.ex Pimandro diuine po
tētiæ uerbo. Vnde ipse diuino afflatus spiritu. ueritatis compos
effectus sum.quamobrem oībus animi uiribus.patri deo gratias
ago.Sanctus deus pater oīum.Sanctus deus cuius uolūtas a pro
priis potestatibus adimpletur.Sānctus deus qui suis familiaribus
innotescit.Sanctus es.qui uerbo cuncta constituisti.Sanctus es.
cuius imago est omnis natura.Sanctus es quē nunq̄ natura crea
uit.Sanctus es oī ptāte ualidior.Sanctus es oī excellentia maior.
Sanctus es oī laude melior. Excipe uerborū sacrificia sancta ab
aio & corde debito tibi manātia. Ineffabilis solo silentio predicā
dus ab eo:qui fallacias ueræ cognitiōi cōtrarias declinauit. An/
nue:corrobora me:atq; huius grāe participes effice eos:q in igno
rantia uersant.cognitione quidē mihi fratres:tibi aūt filii.Eteni
fidē tibi presto.testimoniū de te perhibeo. In uitā ac lumē assur
go.Ipse pater es uenerandus.hō aūt tuus. sanctitate una tecum
potiri desiderat.cū ptāte illi oīum arbitriūq; concesseris.

MERCVRII AD AESCV. SERMO VNIVERSALIS.

d Eus atq; ipsa diuinitas dico nūc nō qd genitū uidelicet
ga ingenitū. Si ergo diuinū sit:essentia est.sin deus etiā
superitentia. Intelligibile aūt id hoc pacto ite:ligibilis.n.

deus primus nō ſibi: ſed nobis extitit. Intelligibile qppe itelligē
ti per ſenſum ſubincidit. Deus itaq; minime ſibi itelligibilis. Nō
eni aliud quidda exiſtens: preter id quod itelligit intelligit a ſe
ipſo. Eſt tamē differēs quidda a nobis: iccirco a nobis intelligit.
Quod ſi intelligibilis logos: nō deus: Sin ut deus haud ſane: ut
logos uerbū tanquā diſcretus dicatur. Omne aūt quod mouet:
nō in moto: ſed in quodā ſtabili mouet. Ipſum quoq; quod mo
uet etiā pmanet. ipoſſibile. eni eſt cū eo ſimul agitari. AESCV.
Quonā igit pacto Triſmegiſte: ea quæ in mūdo ſunt: mutant
una cū iis quæ mouēt. Nā ſperas erraticas. ab a plane ſpa moueri
dicebas. TRIS. Iſte nō motus o æſcu'api: ſed reſiſtētia eſt. Non
enim codē ſed mō contrario gradiunt. Oppoſitio uero reuerbe
rationē motionis ſtabilē cōtinet. Repercuſſio eni ſtationis: agita
tio eſt. Iōq; erratica ſpere contrario: ac a plane ſubalternæ inuicē
diſcurrendo: obuiatione cōtraria circa oppoſitionē huiuſmodi:
ab ea quæ præſtat: agitant. Quod quidē aliter habere ſe nequit.
Nā arctos ipſas: quas noſti: nec exoriri unquam: nec mergi circa
idē perpetuo recurrentes: non moueri cenſes: an conſiſtere poti-
us. ES. Moueri o triſmegiſte. TRISME. Quonā motu æſcu
lapi. ESCV. Motione circa idē ſempiterne currēte. TRISME.
At uero circulatio illa idem. & circa idem motus ſtatione contē
tus. Ipſum nāq; circa idem prohibet: quod ſuper ipſum eſt. Im
peditum autem id quod ſuper iſtum eſt circa idem inſtat. Atq;
ita contraria agitatio firma eſt. ab ipſa oppoſitione perpetuo ſta
bilita. Exempla tibi ante oculos ponam. in terris uiuentium uelu
ti. dum homo quis natat. currente nimirum aqua. manuū ſimul
& pedum repercuſſio ſtare hominem efficit. ne cū aqua pariter
collabatur. aut mergatur in eam. ESCV. Perſpicuum o triſme-
giſte exemplum in medium attuliſti. TRIS. Quodcunq; ergo

mouetur in ſtatu. a ſtatu mouetur. Motus itaq; aialis ois. quod ex materia cõſtat: nequaquã fit ab is que ſũt extrema mũdũ. cæ terũ ab iternis ad externa. ſed ab aia ſiue a ſpiritu. ſiue ab animo quodã incorporali. corpus enim corpus animatum minime mo uet ſi neq; totum ſimul corpus. & ſi inaiatum exiſtat. AESCV. Qua ratione id afferis o triſmegiſte. TRI. Ligna & lapides: & cætera omnia. quæcunque animam habent: nõ mouentur a cor poribus æſculapi. Quod enim intra corpus mouẽs ipſum inani matum: non utiq; corpus illud eſt. quo mouentur utraq;. Et cor pus eius quod fert. ciuſq; quod fertur. Non illud quoq;. quod di ctum eſt. animatum eſt ob eam potiſſimum rationem quod mo uet. Nonne ergo perſpicis animam tunc onerari maxime: quan do ſola duo corpora ſuſtinet: Quineriam manifeſtum eſt quic quid mouetur. in aliquo & ab aliquo ſtante moueri. ESCVLA. In illo utique mutari oportet: quæ mutantur o Triſmegiſte. TRIS. Recte dicis o æſculapi. Nihil eſt in rerum ordine uacuũ. Solumuero quod non eſt quod priuatur exiſtentia uacuum nũ cupandum. Nihil enim reperiri poteſt. quod cum exiſtat uacuũ ſit. ESCV. Nonne reperiuntur quædã uacua triſmegiſte: ueluti doliũ uacuũ: uacuus puteus & ſimilla quoq; q̃plurima. TRIS. Heu q̃ procul a ueritate uagaris o æſculapi. quæ ampla. & mi xie oũm plena ſunt. ea tu uacua putas. ESCVLA. Quomodo id o triſmegiſte: TRIS. Aer profecto corpus ẽ. id corpus reliqua pe netrat. diſcurrenſq; replet omnia. Corpus enim huiuſmodi eſt. ex corporalibus non compoſitũ. Quo ſit. ut quæcunq; tu uacua nuncupas. plena ſint aeris. Itaq; concaua potius iſta q̃ uacua no minari debent. Nã & exiſtunt. ac aeris ſpirituſq; ſunt plena. ES CVLA. Inuicta atq; indubia hæc eſt ratio triſmegiſte. Aer cor pus eſt. id corpus in reliqua permanat. atq; influens cõplet omnia.

Locum in quo omne mouetur. quid esse dicemus: TRIS. Incor
porum o æscu'api. ESCVLA. Incorporeū uero quid est: TRI.
Mens ac ratio se se complectens: libera ab omni corporis mole.
ab errore aliena. ipassibilis. intangibilis. ipsa sibi assistens purgās
atq; seruans omnia. Cuius radi sunt bonum ueritas pricipale lu
men primaq; animatū forma. AES. Deus qd est: TRIS. Quod
nullum ex iis est. horum tamē oium ut sint: causa præsens quidē
cunctis præsens etiam unicuiq; neque quicquam permittit non
esse. Omnia ex iis quæ sunt: procreantur. De nihilo autem nihil
preuenit. Nam quæ minimæ sunt: naturam nullam habent: qua
fieri ualeant: contra. ea quæ sunt: naturam non habēt: per quam
aliquando non existant. ESCV. Quid igitur ais de non esse ali
quādo: TRISME. Deus profecto mens non est. at uero ut sis
mens: causa est: nec spiritus. sed causa: qua spiritus extat. nec lu
men sed causa: qua lumen existit. Vnde deum colere oportet
duobus iis cognomentis: quæ soli competunt illi. Caterorum uc
ro nulli penitus congruunt. Et enim ex iis: qui præter ipsum ap/
pellantur dii: seu dæmones. siue homines: nullus tam bonus po
test: quam deus unicus. is enim ipsum bonum est: nec aliud quic
quam præter bonum. Reliqua omnia ab ipsa boni natura se /
creta sunt. Corpus quidem & anima locum habent nullum quo
bonum capiant. Tam ampla enim est bonitas: quam existentia
rerū omniū: tum corporaliū tū etiam incorporaliū sensibiliūq;
& intelligibiliū: id bonū est: is est deus. Caue itaq; ne quando di
xeris aliud quicquā bonū: prophanus enim hic foret error. Neq;
& dixeris deum aliud quiddā: præter solū bonum. In eādem qp
pe impietatē incideres. Sermone igitur ab omnibus bonum pro
nunciatur. Quid tamen sit. ab omnibus non intelligitur: iccir
co deus non cognoscitur ab omnibus. Verū propter ignorātiā

tum deos: tum & nõnullos homines bonos nominant. Nunq̃ ta
men eẽ boni possunt nec etiam fieri. Reliqui igitur dii cũcti im
mortales honorati noie dei. Deus aũt bonũ non secundũ hono
rationẽ. sed ipsa sui natura. Vna enim dei natura est: ipsum sci
licet bonũ. Vnũ quidẽ est in utrisq; noibus: unde cuncta gene
ra profluunt. Bonus enim porrigit uniuersa: nec accipit quicq̃
Deus exhibet omnia: capit nihil. Igitur deus bonum ac bonum
deus. Altera dei appellatio pater est: ob eam cãm. quia omnia gi
gnit. Patris enim officiũ est generare. Qua propter præstans id
inuita censetur studium: atq; ipsum apud sapientes: procreatio
liberorũ. Extrema uero omniũ calamitas & impietas accidit illi
qui absq; filiis e uita decedit. Qua de cã. demõibus dat pœnas
post obitũ. Supplicium deniq; huiusce modi est: ut sterilis anima i
corpus quoddã p iudiciũ migret: Cui neq; maris nec feminæ na
tura insit. Quod quidẽ a sole eleuatũ est: atq; connexum. Igitur
o æsculapi cum hoie: qui nullos genuit filios: tu illũ hẽto cõmer
ciũ. Infelicitatis tamen eius misererẽ: cũ noueris quæ hunc mul
ctã post interitum maneat. Tot igit' tibi & talia dicta sit o æscu
lapi: ex quibus præcognitio quædã oĩum naturæ colligitur.

Mercurii Sermo Sacer.

Gloria oĩum deus: diuinum: diuina natura: principium
uniuersorũ: deus: mẽs: natura: actus: necessitas: finis: &
renouatio. erat. n. umbra infinita in abyssο. aqua in sup
& spiritus tenuis intellectualis: per diuinam potentiã in chaos in
erãt. Floruit aũt splẽdor sanctus: qui sub harena & humida na
tura elemẽta deduxit. Diiq; oẽs seminalẽ naturã deligebãt: Cũq;
indistincta fuissent: leuia postmodũ in excelsam regionem pro
uolarunt. grauia sub harena humida residerunt: Distinctis libra
tisq; rebus igneo spiritu uehebantur. Emicuit cœlum septem in

circulos. Dii in astrorum ideis: cum signis eorum cōspiciebant. Dinumeratæ sunt stellæ secundum eos. qui ihabitant illas deos: ambitus amplior cursu suo: aereo circulo: cōspiranter diuino spiritu uectus. Quisq; deorum ex iterna uirtute ascriptū sibi opus expleuit. Nata sunt ergo uiuētia: quadrupedia. reptilia. aquatica simul. atq; uolantia. Satio item ois per semina pululans gramen. herba. atq; germina florum. sementem quodq; regenerationis ī te insecus comprehendebant. Generationem hominū ad diuinorū operum cognitionē. testimoniumq; naturæ. ad imperandum oibus quæ celo teguntur. ad bonorū discretionē. ad incrementū generis numeriq; propaginē. Omnisq; anima uelata carnis umbraculo. ad cælestiū deorum discursum suspiciendum ad opera dei. & naturæ progressus. ad bonorum signa ad potestatis diuinæ cognitionē. Portio quædam turpida est ad bonorum maloruq; iudicium ac bonorum uarium artificium inueniendum. Incipit tamen in illis uiuere. sapientiamq; nācisci. ad portionē continue cursus deorum circūeuntium. resolui præterea in id. ī quo amplæ extabunt monumenta. admonitiōesq; artificiorum sup terram electis in nomine tēporū herbæ generationeq; carnis animæ e. Tales factus seminibus functū opificiisq; naturæ & artis generæ nescent. Denique sic necessitate. & renouatiōe deorum certi & circuli numerosæ naturæ. Diuinum at ipsa scilicet omnis conspiratio mundi. natura denuo florescēte: etenim in ipsa diuinitate natura etiam consistit.

❡ MERCVRII AD TATIV m CRATER SIVE MONAS

VNiuersum mūdū uerbo nō māibus fabricatus ē opifex. Ipse uero sic cogita tibi: præsentē semp agētē. cūctacum unicū uolūtate sua cūcta cōstituētē. Id. n. eius corpus ē. nō tangibile: nō uisibile. nō dimensum. nō distans nec p aliquis

cuiuſq; ſimile. Nã nec ignis nec aq; nec aer nec & ſpiritus. Verũ, abeo hæc pendẽt omnia bonũ uero ita eſt: ut ſibi ſoli id cõpetat Terrã quoque ornatu quodam diuini operis exornare uoluit. Dimiſit itaque hominem mortalis animãtis. mortale animal. & mundus quidẽ refertus animalibus uiuentis mundi periteſſeratũ atq; rõnẽ. Hõ enim effectus eſt diuini opis cõtẽplator. Qd profecto dũ admiratẽ. auctorẽ eius agnouit. Sermonẽ quidẽ o Pater ſingulis hominibus deus ipertit. mẽtẽ uero nequaquã. nõ quod iuiderit. qbꝫ ne utique iuidet. Liuor ꝙppe ab eo nõ prouenit. ſed illa quæ habitat cũ animis hominũ mẽtẽ cãrentibus. TAT. Cur o pr̃ nõ oĩbus deus mentẽ cõmunicauit: PRIS. Quoniã uo'uit eã o fili. in medio tanquã certamen. premiiq; animarũ proponere. TAT. Vbinã hãc locauit. TRIS. Cum craterẽ patulum haberet. præconẽ miſit. iubens talia quædã animis hominum nunciare. Mergat ſeipſam in hanc paterã. quæcũq; poteſt quæ uidelicet credit craterem animam actum. qui demiſerat. redditurũ. Quæue finem noſcit. cuius gratia nata fuerit. Quicunque igit præconum exaudierunt. ſeæmiſerunt in mentem. ii cognitionis participes effecti ſunt. mentẽque ſuſpicientis in hoies perfectos euaſere. At qui præconium neglexerunt. hi ſermonis quidẽ participes. mẽtis autem expertes. relicti ſunt ignorãtes: & cuius gratia. & a quo geniti fuerint. Horum præterea. ſenſus irrationalis animantis ſenſuum ſimiles: iraque & cupidine impliciti. ea quæ ſunt digna conſpectu: nequaquam admirãtur. Nam libidinibus cõporis mancipati: horum cauſa natum hominem arbitrantur. Quicunque uero dei materia fulti ſunt: ii o Tati ſecundum operum comparationem: pro mortalibus immortales habentur. intelligentia ſua cuncta complexi quæ in terra ſunt: & quæ in mari: & ſi quid eſt præter ea ſupra cœlum. Atque adeo ſeipſos erigunt: ut ipſum quoque bonum intueãtur. Quod ſane cum per

ſpiciunt eam.qua hic uelcimur uitam: miſeriam quandam arbi
trantur.Deſpicientes utique tum etiã corporea omnia ad unum
ſolum feruntur.Hic o Tati ſcientiam mentitus eſt diuinorum.
ſi contemplatio eſt intelligentia dei, diuino exiſtente cratere.
TAT.Equidem o pater huius crateris latice abluſ cupio. TRIS
ME.Niſi o fili tuum corpus oderis.teipſum amare non poteris.
Quam primum uero non te:ſed deum ipſum dilexeris. mẽtem
protinus conſequeris. hanc denique nactus ſcientiam: ea ueſti/
gio nanciſceris. TATIVS. Quonam pactõ aſſeris hæc o pa/
ter. TRISME. Impoſſibile eſt o fili: utriſque ſimul intendere:
mortalibus uidelicet.atque diuinis. nam cum duo tantum in or
dine rerum inueniantur:corporeum:& incorporeum: & illud q
dem mortale:hoc diuinum dicatur,electione unius amittimus al
terum.quotienſque unius cura remittitur: alterius actus intendi
tur.Potioris itaque optio:eligenti decora nonmodo hominem:
qui elegit:deum reddidit.uerum pietatẽ erga deum cæteris quo
que demonſtrat.Deterioris autem electio: hominem quidem ip
ſum perdit.aduerſus autem deum nihil præter id unum delin-d
ſcilicet qd quemadmodum pompæ per media trãſeunt:ipſe qui
dem nullius actionis compotes:cæteros autem ipedientes.Haud
ſecus iſti pomparum inſtar uagantur: atq; oberrant propter cor
poris uoluptates.Cum hæc igitur ita ſe habeant o Tati: diuina
officia præcedere:humana ſequi debẽt, Deus profecto extra cul/
pam.malorum a nobis cauſa uenit.nã mala bonis anteponimus.
Cernis o fili quod corpora cœleſtia tranſcendere nos opus eſt.
quodq; choris dæmonum abeſſe ambitumq; aſtrorum corũq;
progreſſus ſuperare:ut ad unum ſolumq; deum tendamus. In
ſuperabile enim bonum eſt:ſine termino infinitũ. quoad ſe nunq̃
incipiens.quo ad humanã cognitionẽ. principiũ habens. Eiuſ/

modi tamen cognitio nō eius initium est. sed nobis ipsius cogni
ti principium exhibet. Principium itaq; complectamur. Hoc eni
cognito uniuersa celerrime discurremus. Arduum autem est cō
sueta ac præsentia relinquere nec̄m. ad superiora se potioraq; con
uertere. illa enī quæ oculis cernimus: nimium nos delectant. latē
tia diffidentiam pariunt. Patentia autem sane mala sunt bonum
occultum his. qui manifestis incumbūt. Nec enim forma eius ul
la: nec figura. hac de causa sui tantum simile cæteris. horum ue-
ro dissimile. Etenim corpori. incorporeum apparere non potest
huiusmodi est similis ad dissimile differētia dissimilisque ad id
quod simile est. Posteritas. Monas. idest unitas omnium princi
pium radix atq; origo. absq; uero principio nihil. Initium autem
est non principii. sed alterius. monas ergo pricipium . omnemq;
numerum continet. A nullo contenta. omnemque gignit nume
rum nullo numero genita. Quicquid utique genitum iperfectū
diuiduum crescēs atq; decrescēs. Ei uero quod perfectum. horū
nihil accidit id sane quod augescit. uirtute monadis augetur. Eua
nescit autem imbecillitatem propria: cum ulterius monadem ca
pere nequeat. Hæc tibi ō Tati pro uiribus: imago dei subscripta
sint: quā si diligenter consideraueris: oculisq; internis pronoue
ris: crede mihi fili ascensum ad excelsa comperies. Quinetiā ima
go ipsa te perducet: habet enim uim certam uisio eis: qui intuen
di desiderio flagrant apprehendit coq; trahit modo. quo lapis. q
magnes ferrum e
Mercurii Ad Tatium Filium suum. Quod deus Latens simul ac
patens est.

Vnc præterea sermonē apud te transigā o Tati: ne præ
h cipuū nomē tibi desit neue ignores id. quod pluribus
occultū uidee esse perspicuum. Nam si nusquā pateat.

nihil utiq; erit. Quodcūq; se offert aspectui: genitū: quod uero
latet: sempiternū. Neque enī opus est: ut appareat: quandoquidē
esse nū quā definit. Ante oculos quidem id: reliqua ponit: ipsum
uero secretū manet: utpote quod uita fruitur sempiterna. Etenī
phantasia sol ū: circa quæ genita sunt: uersatur. in qua præter ge
nerationem nihil existit. At unicum id ingenitum. incomprehē
sibile phantasiæ. Cū uero per ipsum cuncta clarescāt. per omnia
rursus atque in omnibus fulget. Hisque præsertim apparet. qui
bus ipse notitiā cōmunicare uoluit. Tu igitur o fīli mi Tati ī pri
mis piis precibus obsecra dominū: patrem unicū: unum: & a quo
unus: ut sis illius misericordia dignus. Sic tādē deum tātum per
cipere poteris. si uel unus dūtaxat illius radius ītelligētiæ tuæ be
nigne refulxerit. Sola siquidē intellectio latens: latētia perspicit.
Itaq; si mētis oculis ispexeris o Tati: ille tibi: cito: de mihi: patebit.
Deus sane totius expers inuidiæ: p singulas mūdi particulas ubi
que splēdet: atque adeo se notū præstat: ut nō intelligere modo:
sed manibus etiam ipsis ut ita dixerim: liceat attrectare. Nam un
di p; nostris oculis eius obuersat: seq; obiicit & inculcat imago.
Quod si infimū te laudes: quomodo aut teipsum: aut eū inueni
es: Denique cū deum uidere uolueris: suspice siderū ordinem re
liquorum. Quis age perpetuū horū seruat ordinē: Ordo quidē
omnis numeri: loci limitibus terminat. Sol deus deorū cœlestiū
præstantissimus Soli cœlites reliqui ueluti prīcipi regique parēt.
Sol tantus: terra simul amplior atq; mari: minores tamē supra se
stellas innumeras conuerti patitur. Quem timet is: quem uereā
o fili: Diuersorum siderum sunt motus. Quis mensuram singu
lis motionis assignat: TAT. Arcturum circa idem se perpetuo
uertens: totam que trahens mūdi machinam. TRISME. Quis
hoc utitur instrumento: Quis mare suis finibus circumscribit.

Quis terræ pondus sistit: ac librat in medio: Est certe aliquis o Tati: horum auctor: ac dominus. Et enim locum uel numerum: uel mensuram seruare absq; auctoris uirtute ipossibile est. Ordo fieri ad deformitate nequit. Eget aũt deformitas a domino: qui ordinem præbeat. Vtinam tibi daretur o fili facultas: ut alarum dominiculo in sublimen aeris plagam uolares: mediamq; inter cœlum ac terram regionem sortitus: conspiceres terræ quidẽ solliditatem: maris diffusiõem: fluxum fluminum: aeris amplitudinẽ ignis q; actã cæleritatẽ. O fœliciſſimum fili spectaculum: o beatiſſimam uisionẽ. Siquidem uno luminum motu seriem mundi totius cõprehenderes: immobilẽq; factiorẽ concitũ: latentẽ quoque perspicuum cerneres. quod si per ea etiã. quæ terra substinẽtur fragilia: & aquæ profunditate cõduntur deum artificem iuuet ligare uolueris: age fili: circũspice humani corporis opificium: Cuius admonitiõe perdisce: quis tam pulcher imaginis cõditor. Quis oculorum pictor. quis nares aureſque tornauit. quis labia distendit oris. quis neruos tetendit atque ligauit. quis irrigauit uenas. quis ossa congessit solida: quis carnem pellicula tenui circunexit. quis digitos articulosque' discreuit. quis fundamenta pedum extendit. Quis perforauit poros: atque meatus aperuit. quis splenem coegit: atque compressit. quis pyramidem imprest cordi figuram. quis iecoris porro rexit fibras. quis pulmonũ sculpsit fistulas. quis aluo capacem amplitudinem tradidit. quis honorãda corporis membra impropatulo figurauit. quis obscena in obscurum prorsus abdidit: eaque aspectu cernentium uoluit secreta iacere'. Vide quot diuinæ artis opera in una materia demonstrantur. Singulaque pulchra: rectequ dimensa: necnon propriis inuicem officiis differẽtia. quisnam singula finxit: qualis mater: qualis pater: nonne hæc solus ipse inuisibilis deus cun

&a: propria uoluntate: molitus est: Et cum statuam & imaginem
absque fabro & pictore fieri nullus asserere audeat: miram mun
di huius constitutionem sine conditore constitisse putabimus.
O cæcum homuncu'um. o nimis impium. o profundis obrutum
ignorantiæ tenebris. Caue caue inquam o fili mi Tati ne uniq̃ ar
tificium priues artificæ. Quinimmo cõgruo deum nomine præ
iuocato. patrẽq; cẽ prõpriũ eius eximato qđ si me quiddã audaci
us proferre coegeris: huius essentiã eẽ dicã: cõcipere ac facere sin
gula: quã admodũ sine factore fieri quicquã nequit. Ita deũ exi
stere semper nisi semper agat omnia: impossibile est. in cœlo ui
delicet aere: terra mari: in toto mundo: in qualibet particula mun
di: tum in eo: quod est. tum ĩ eo quod non extat. Nihil est ĩ oi na
tura: quod ille ipse non sit. est ille siquidem: quæ sunt est ea etiã:
quæ minime sunt. Quæ quidẽ sunt: deduxit ĩ lucẽ. quæ nõ sunt:
occulit ĩ seipso. Hic deus nomine melior. hic occultus: hic rursus
oĩum patentissimus. hic meri conspicuus: hic præsens oculis: hic
icorporeus: hic ut ita dixeri multicorporeus: Nam nihil i corpori
bus est: quod ipse nõ sit. Omnia enĩ ipse solus existit. Nomĩa ĩiu
per habet omnia: quoniam unus est pater. Nomen quoque nul
lum habet: quoniam pater est oĩum. Quid ergo te laudabit: su
pra te: an ifra te positum: quo uertam oculos: ut te laudem supra
ne: an ifra: itus in extra: Num modus: an locus circa te: num aliud
qddam ex oibus: In te autem omnia: abste omniã: præbes omnia
Nihil denique suscipis: omnia quidem habes. quid autem nõ ha
bes: idipsum nihil. Quando uero laudabo te pater: Tempus &
momentum tuum capere nõ ualemus. Qua po[illegible]um ĩ re lau
des cantabo tuas: Num ĩ his: quæ creaueris: an ĩ[illegible]quæ nõ crea
ueris potius: Num ĩ his forte: quæ in lucem e tenebris eruisti: an
in iis: quæ latent adhuc archano sinu recondita: Per quid tandẽ

hymnos uo dicabo:nunquid in laudatione tpli ego ipſe mei iu
ris exiſtam:an potius alter efficiar:Ipſe profecto es: quicqd ego
ſum Ipſe es:quicquid agā.Ipſe es:quicquid deniq; dicā.Ipſe cnī
es omnia:neq; aliud præter te quicquā.Quid ſane nō es ipſe: Ip
ſe omne quodcunq; genitum. es quidem intelligens pater fabri
cans deus.efficiens bonū:bona faciens oia.Materiæ nāq; puriſſi
mus aer.aeris anima animæ mens:mentis deniq; deus.

QVOD IN SOLO DEO BONVM EST: ALIBI VERO NEQVAQVAM. AD AESCVLAPIVM.

b Onum o Aeſculapi in nullo ponitur niſi in uno deo im
mo ipſum bonum deus ipſe ſemper. Quamobrē eſſen
tiam oīs motionis:atq; cognitionis: eſſe deum oportet.
Hac eſſentia orbatum nihil:hæc circa ſe ſtabilem actum nullius
egenum infinitum.ſuperabundantem porrigēte poſſidet. Vnū
id uniuerſorum principiū.bonum porrigens & effundens bonū
quoticns nomino bonū id:quod oia bona: & quod bonum ſem
per itelligo:hoc unico deo adeſt:neq; cni cuiuſq; indignus eſt: ut
adeptionē illius appetēdo malus fiat.neq; iactura cuiuſq; in eum
unq; ut poſt damnū dolore afficiatur:Maior enim portici mali.
nec eſt illo ualidius aliud a quo expugnetur:in hunc iniuria inci
dere nulla poteſt: qua irritatus laceſſitus ue excandeſcat. Nihil
eius iugum ſubterfugit quo contemptus indigneturatq; iraſca
tur nec eſt ſapientius eo quicq; quod illi æmulationem incutiat.
Itaq; cum hæc illi nō accidant:nihil eius naturæ præter ipſum bo
num reſtitit. Quemadmodū uero nihil eorū:quæ mala ſunt: in
hac inſunt eſſentia:ita in nullo alio bonum inuenitur. Inſingulis
enim reliqua inſunt ſingula:tum in paruis:tum in magnis: tum
etiam in his quæ ſecundum unū & in ipſo quoq; animali maxīo
omnium atq; potentiſſimo:quod utiq; paſſiōibus genita replet.

Nam generatio passiō quedam est: ubi aūt passio: nullo modo
bonum: ubi bonum nō passio penitus ulla: ubi dies nullo modo
nox: ubi nox: neq; eiā dies. Quapropter in generatione bonum
esse non potest. Restat itaq; in eo quod ingenitum: ut aūt mate
riæ c: necessa est oīum participatio. sic quoq; boni participatione:
mundus bonus. bonum dico: inquantum ipse etiam oīa efficit.
Qua quidē ex parte bonus est mundus: in reliquis oībus nō bo
nus. Passibilis enī ac mobilis est: & omnium præterea causa passi
onūm. In homine insuper comparatiōe mali: bonum. Id quippe
quod non nimis malum quoq; minus malum: bonum in hoībus
appellamus. Quo fit: ut bonum nostrū nihil aliud sit q̄ mali por
tio minima. Vnde illud & sequitur ut bonum huiusmodi: a ma
lo separatū esse non possit. Inquinatur enim hoc bonum admix
tione malorum. Infectum uero ulterius bonum non permanet.
Sin minime permanet: malum efficitur. In solo igitur deo bonū
ipsum existit. Quare solum boni nomē o æsculapi: natura boni
nequaquam. Neq; enim id capere potest materiale corpus confe
ctum undiq;: & oppressum prauitate: laboribus doloribus: cupi
ditatibus: iracundia: deceptionibus: stultisq; opinionibus: ac nu
gis. Deterrimū tamen oīum id cēseo æsculapi: quod unū quod
q; horū: que dixerim: summū credit esse bonū. Fugiendū in pri
mis malum est: uētris luxus: malorum omniū fomes. hinc error
hinc boni priuatio. Equidē ingētes deo gratias habeo qui de na
tura boni cogitāri: mihi sententiam hanc certā infudit quod in
mundo bonum esse non possit. Siquidem mundus cōgeries est
malorum. Deus autem boni: uel bonum: dei exuberans plenitu
do: Supereminētia quippe bonorum circa essentiam sincere ful
gentes atq; purissime. Neque forte sunt essentiæ dei. Audiendū
sane id asserō o æsculapi: essētiam dei: si ullam deus habet essen

iam ipsum bonum esse. Pulchrum uero & bonum i mundo ade
in mundi partibus inuenire non licet. Nam quæcunque sensus
mouent idola sunt & uanæ quædam admirationes. Quæ uero
sensuum organa subterfugiũt: ad pulchrum bonumq; pertinẽt
Vtaq; acies oculi: deũ nõ cernit: sic neq; pulchrũ bonũq; cogno
scit. Hæc siquidẽ partes: dei sunt integerriq; illius propriæ cogna
tæ: iseparabiles præcipuæq; dilectæ: ut has ipse deus amat: sic ab
his ipse deus amatur. si deum pcipe poteris: pulchrum quoq; bo
numq; pcipies: pfulgens oibus illustratũ a deo. Pulchritudo enĩ
sine cõparatione. Sine mutatione bonum. Deus enĩ comparatio
nẽ mutationẽq; nullã obmittit. Quẽadmodum ergo deum pul
chrum bonumq; noueris: ita sane: ex cæteris uiuẽtibus cum a deo
se cerni nequeant: nunq; cõmunicandum. Si deum quæ sieris: pul
chritudinem ipsam quæres: quæ tandem ad id ferat unica uia est
pietas cognitioni cõiuncta. Quapropter ignari mortales: & a pie
tatis semita deuii: hominem quoq; bonum nominare nõ uereñ
tur, cum boni notitiã uerã habere nullã possit: sed malis irretitus
& illaqueatus sit: malumq; bonum esse censeat: insanabiliterq; ma
lis utatur; eorumq; iacturam: priuationẽque formidet. Omnibus
denique machinamentis uiribusque contendat: ne unico solum
malo prematur: uerũ & in numerũ mala magnitudinẽq; augean
tur. Talia sunt o æsculapi decora hominum atque bona: quæ nec
fugere nec odisse ualemus. oĩum nãque difficillimum id existit.
ob eam potissimũ causam: quia nos illis uti oportet atque uesci:
iisque orbati: uitam agere nullo modo possimus.

Quod summum Malum Hominibus ignorare deum.

Vos uitiis mollitaes: ebrii q merum ignorãtiæ cõbibistis
q Cum id ferre nequeatis: cuomite. Viuite sobrii: oculis
mentis inspicite. Quod si minus poteritis omnes. saltem

qui possunt:id agant: Ignorantiæ pestis omnem terram subuer
tit.animamq; corrumpit corporis uinclis iclusam. neque sinit eā
salutis iter adscisce re.ne permittite uos in lacum corruptiōis mor
tisq; submergi.Respirate iam respirate : ad fontē uitæ recurrite.
Illumq; qui uos introducet in adytum ueritatis:capescite. Ibi ful
gidum lumen nullius imixtum tenebris.Ibi nullus ebrietate deli
rat sed oēs sobrii uigilāt:atq; mētis oculis eū;q uideri uult:accuti
us intuentur.Is nec auribus percipitur:nec cernitur oculis.neque
sermone profertur.Sola mens cum prospicit:sola mēs prædicat.
In primis autem oportet uestem:quam circumfers:exuere. Indu
mentum insciriæ:prauitatis fundamentum corruptionis uincu
lum:uelamen opacum:uiuam mortem: sensitiuū cadauer : sepul
chrum circūuertile.domesticum deniq; furem . Qui dum bladi
tur.odit.dum odit:inuidet.huiuscemodi est: quo circumtegeris
umbraculum inimicum. Ad seipsum te deorsum raptat,ne forte
conspiciens ueritatis decorē:ad proximum bonum huius oderis
prauitatem:neue huius insidias : quas in te assidue machinatur:
aliquando præsentias hoc aciem interiorum sensuum habetat:&
obtundit.Crassa illam materia suffocat:abhominabili fastidiosa
que ebriat uoluptate:ne audias unquā: neue pspicias ea, quæ iure
& audienda sunt.& inprimis inspicienda.
Nihil eorum Quæ sunt interitus:Sed mutationes: Decepti Ho
mines intetitum nominant.Ad tatium.

E anima & corpore o fili dicēdum.quonammō immor
d talis aia quantaq; sit agedi uirtute:in concretione dissolutioneq; corporis.Mors ad horū nullū attinet. Thana
tos enim i.mors cōceptus quidē est mortalis appellationis:uel ua
num quiddā:uel p ablationē primæ litteræ.thanatos.idest mors.
pro eo quod dicit athanatos.i.immortalis. Thanatos enim interi

tam significat. At nihil eorũ quæ in mũdo sunt interit. Secun-
fecundus deus est mũdus: necnõ immortale uiuens: impossibile
est immortalis animatus parte aliquam interire. Quæcunq; mũ-
do insunt mũdi sunt membra. homo præsertim animal rationa-
le. Primus omnium uere sempiternus: immortalis: ingenitus de-
us omnium auctor. Secundus deinde ad illius imaginem: mun-
dus ab eo genitus. & ab eodẽ seruatus: nutritus: & immortalitate
donatus. uelut a proprio patre uiuens quidẽ semper: & immorta-
lis. etenim semper uiuẽs quidẽ semp & immortalis eteni semper
uiuẽs: & sempiternũ hoc iuicẽ differũt: qa sempiternũ quidẽ ab
altero factũ nõ est. sinaũt: fiebat a seipso: nõ ab aliquo factũ fuit:
quia fit semp. Sẽpiternũ eni quatenus sempiternũ ẽ oẽ: pater au
tẽ ille sui ipsius sempiternus. At uero mũdus: a patre semp uiuẽs
imortalisq; factus. Quãtũq; materiæ fuerat subiectum patri pa-
ter ipse corporeum agens & in molem congregãs: id totum spe-
ricum reddidit. Imprimens qualitatem materiæ existẽti immor-
tali: rationeq; materiæ sempiternum habenti. Plenis autem ideis
omnibus qualitates pater miserens in speram: uelut in gyrum
omni qualitate circumscripsit. Exornare autem uoluit id: quod
post ipsum est. quasi imortalitate fulciens omne corpus: ne mate-
ria ab huius congressu discedere uolẽs: in suam deformitatẽ ite-
rum resoluatur. Quando eni incorporea erat materia o fili: de-
formior erat. habet hæc quoq; materia qualitates q̃sdã exiguas
r̃soluta crescẽdi pariter & decrescendi natura: quã hoies mor-
tem uocant. Huiusce modi autẽ confusio circa terrena uiuentia.
Cœlestium quippe corpora unũ atq; eundẽ seruãt ordinẽ: quem
scilicet primũ a patre suo sortita sunt. Seruatur aũt ipse a restitu-
tione cuiusq; idissolubilis. Restitutio uero cõstitutionis corporũ
terrenorũ: ipsaq; dissolutio i corpora dissoluubilia: & immortalia

ſtituitur. Atq; ita ſenſus principio ficino deſtructio corporum.
Terrium quoq; animal homo ad imaginē mundi geniſus ſecun
dum patris uoluntatem ſeſe habens præter cætera terrena uiuen
tia nō modo cum ſecundo deo cognationem habet: uerum etiā
Intelligentiam primi. Secundum plane deum utpote corporalē
ſenſus comprehēdit. Primum uero deum: ut icorpoream: bonā
que mentem mente cōſurgit. TATI. Id ergo animal nonne de
ſtruitur: TRIS. Melius melius ominare o fili: ac inſuper medita
re quid deus: quid mūdus: quid animal immortale: quid animal
diſſolubile. Scito quoque mundum adeo ſimul atque in deo: ho
minem uero a mundo & in mundo cōſiſtere principium autem
compræhenſioq; omnium & conſtitutio deus.
Quod in ſolo deo pulchrum ac bonum: Alibi uero nequaquā.
At æſculapium.

h Erio Aeſculapi perfectā edidi oratiōnē in præſentiarū
autē neceſſariū eſſe arbitror: ut de ſenſu breuiter diſſe
ramus. Sēſus ac motus ī hoc potiſſimū diſcrepare uidē
tur: quia hic quidem ſecundū materiā: ille autē ſecundū eſſentiā
eſt. mihi tamem uterq; conuenire uidetur: neque diſtingui in ho
minibus ratione. Intus animantibus ſenſus nunc unitus eſt: ī ho
minibus autē intelligentia. Ab itelligētia quidē itellectus differt:
quemadmodum a diuinitate deus. Diuinitas enim a deo. itelligē
tia uero ab homine prouenit. Hæc ſermonis eſt ſoror. aut utraq;
ſibi inuicem inſtrumenta. Nā neq; ſermo abſq; intellectione pro
nunciat: neq; itellectio abſq; ſermone prodit in lucē. Quā obrē
ſenſus & itelligentia in homine: tanq; connexa conſpirāt inuicem.
Neque enim ſine ſenſu intelligere: neq; ſine intellectione ſentire
ullomodo poſſumus. Intellectionē tamē abſq; ſenſu intelligere
poſſibile eſt inſtar corū. qui in ſomnis phantaſmata uident ta

men quoq; uidentur utraque operationes in somniorum uisioni
bus exterius: sensu autem ex somno in uigiliā suscitari. In animā
præterea corpus. homoque unitur. quotiensque utræque sensus
particulæ sibi consentiunt. tunc intellectio conecpta mēte dispo
nitur. Mens omnes hotiones cōcipit. bonas quidē: quoriēs a deo
semen infunditur cōtrarias autē: cum a dæmonibus quibusdam
spermata iaciuntur. Nulla perfecto mūdi pars est demonum præ
sentia destituta. horum lumen ab ipso deo totum descendit. De
mum denique trāsfusus in hominē: semina propriæ orationis in
spergit. Mens autē conspersa semibus prægnans inde parit adul
teria: stupra. homicidia: patricidia: sacrilegia: diuinorum cōtēptū
iugulationes: euersiones urbium: pestes hominum: & reliqua oia
quæcunque malorum sunt opera dæmonum. Dei plane semina
pauca: at illa quidē magna. pulchra bona. uirtus. scilicet tēperan
tia: pietas: pietas autē dei cognitio. Deum qui recognoscit: bonis
refectus omnibus: nationes diuinas assequitur nationes inquam
haud multorum similes. Quadecausa si qui huic se cognitioni
dedicant: nec ipsi uulgo placent: nec uulgus illis. Insanire demū
putantur: risumque reportant. Interdum etiam odio habentur:
contumeliis afficiuntur: uitaq; priuantur. Improbitatem enī hic
habitare diximus: terramq; illius esse prouinciam. Terram dico
non mundum totum: ut impii quidem obloquūtur: uerumtamē
homo deo deuotus: q̄ primum diuinā præsumserit uisionē: ob
liuioni reliqua omnia tradit. atque etiā quæ reliquis hominibus
mala sunt: huic ut bona cōtingunt: cōsulenti prudenter: & ad sci
entiam singula referenti. quodq; mirādū est: mala semper in bo
na penitus conuertanti. Sed iā ad sermonē de sensu iterū redea
mus humanū est: sensum cū intellectione cōiungere. Nā omnes:
ut supra retuli: hoīes intellectione feruntur. Cæterum secundum

materiam unus:alter ſecundum eſſentiam. Qui enim prauitatis ſeruus eſt materialis.a dæmonibus quoque ut diximus: intelligẽ di ſemen accepit. At ſi qui bonitatis animæ ſunt: horum naturã ipſe utatur. Deus enim oium auctor:efficiens autem omnia: ſibi ipſi conſimilia reddit. Hæc tamen genita bona i operationis uſu ſterilia. Mundi nam quæ reuolutio generationes exagitans:qualitates efficit: Quaſdã inficiens:maloque fedans. Quaſdam defenſans:bonoque purgans. Mundus o æſculapi ſenſum motũ / que poſſidet. non humano ſenſui motuique conſimilẽ ſed potẽtiorẽ ſane atque admodũ ſimpliciorẽ. Nã ſenſus & intelligentia mundi: id unũ eſt. Cuncta ſcilicet facere:ac reſoluere. Diuinæ uoluntatis organũ:hac potiſſimum ratione conſtructũ: ut a deo ſemina ſuſcipiens uniuerſa:eaque tuto ſinu recondens:omnia quidẽ cõponendo producat.oia rurſus auferat diuidendo:atque inſtar agricultoris periti:quodcunq; nimis adultũ eſt.amputat. ut ſtatuitis tẽporũ intermiſſis:reuireſcat. Nec eſt quicq̃: cui uitã mũdus ipſe non præſtet. Simulque uitæ locus eſt:eſt atq; etiã inſtitutor. Corpora uero ex materia in differentiã cõſtant:horũ quædã ex terra quædã ex aq̃:ex aere alia:ex igne quoq; pmulta uniuerſa certe cõpoſita. Quædã tamen cõgeſta magis: nõnulla ueroſimpliciora. Illa grauia:hæc leuia. Velocitas autẽ agitatiõis: illius uarietatẽ generationẽ qualitatis iducit. Spiratio enĩ crebra exiſtẽs: corporibus qualitatẽ una cũ ſupabundantia uitæ ſuppeditat. Deus igitur Coſmi.i.mũdi pater. Coſmus autẽ eorũ quæ in coſmo: & coſmus quidẽ dei filius. Quæ uero in coſmo ſub coſmi ditione conſiſtunt.ac iure coſmus appellatus eſt. Omnia ſiquidem uarietate generationis ideſt exornat. necnon inde ſinentia uitæ operatione perpetua neceſſitatis: celeritate clementorũ: commixtione:ordine genitorum Ipſe igitur Coſmus.i. ornatus

neceſſitate ſimul & merito nomiatus ē: animantiū oīum ſenſus
& intellectio. Quæ ex extremis influunt ab eo: qd cōtinet inſpira
ta. Coſmus autē quæcunq; ab ipſa origine ſuſcepit; a deo ppetuo
ſeruat. Deus profecto: non ut quibuſdā uidetur: ſenſit menteq;
captus eſt. li. n. miſeri preſſi perperam obloquuntur. Quæcunq;
ſunt o Aeſculapi in deo ſimul: atq; a deo pendentia: partim per
corpus agentia: partim mouentia per eſſentiam animalem:
alia per ſpiritum uiuificantia: alia uero receptacula defunctorū.
Rectius autē dicemus deum talia nō habere: ſed ut ueritatem li
quidam exprimamus: ipſum eſſe cuncta fatebimur. Nec ea qui
dem ab extimis capere: ad extima nihilominus porrigentē. Id eſt
ſenſus & intellectio dei. Vndē nulli unq̄ futurū eſt tēpus: in quo
exiſtentiū aliquid in nihilū euaneſcat: Quotiēs uero exiſtentia
dico dei: dico theſaurū. Nā exiſtentia ipſe deus aplectitur. Extra
hunc nihil eſt. extra nihil ipſe. Hæc tibi o Aeſculapi intelligenti:
uera uidebūtur ignoranti autē: incredibilia. Intelligere. n. ipſum
credere eſt. at nō credere: procul dubio ignorare. Sermo ſiquidē
meus ad ueritatem uſq; cucurrit. Mens quoq; ampla: & a ſermo
ne ad certum quiddam deducta: ueritatem atigit. Deniq; cōpre
hendens omnia: eaq; inueniens conſona illis: quæ interpretaba
tur e ueſtigio credidit: & in ipſa fide decora fœliciter requieuit.
Quæ igitur de diuinis dicuntur: intellecta creduntur quidem:
nō intellecta negātur. hæc autē de intelligentia dicta ſufficiant.

Mercurii Triſmegiſti Clauis ad Tatium.

h Eſtermū o Aeſculapi ſermonē aſcripſi tibi. Vnde equū
eſt hodiernum Tatio dedicare: eoq; magis id oportrepre
cium: quo diſputatio præſens: omniū ad illū a nobis antedicto
rum compendiaria quædam ſumma futura eſt. Deus & pater &
bonum o Tati naturam eandem: immo eundem actum habent:

Illa ſiquidem argumenti diminutionisq; appellatio eſt: quæ circa
mutabilia & immutabilia: ideſt humana & diuina uerſantur. Quo
rum unumquodq; ille uult eſſe alibi uero actum: quē admodum
in aliis demonſtrauimus: diuinorum atq; humanorum quæ qui
dem in hoc intelligere neceſſe eſt. huius actus uoluntas eſt: huius
eſſentia uelle cuncta ſubſiſtere. Quid eſt deus & pater & bonū:
niſi ipſum eſſe horum oium nōdum exiſtentium: Quinoctiā exi
ſtentia ipſa horum dum ſunt: id deus: id pater: id bonum: cui ni
hil aliud ex omnibus applicatur. Mundus enī ac ſol eorum: quæ
ſunt ſecundum participationem pater: non tamen uiuentibus ui
tæ bonitatiſq; cauſa. Quod ſi hoc ita ſe habeat: comprehenſus
agitur a uoluntate boni: ſine qua: nec eē unq̄ nec fieri poteſt: Cū
filiorum pater. tum procreationis: tum etiā alimenti: per ſolum
appetitum boni ſuſcipiens. Nā bonum actiuum eſt. id alteri cōue
nire: quā illi nequit. Quod cum accipiat nihil: uniuerſa uult eē:
Non dico o Tati uniuerſa facit: faciens enim longo quodā tēpo
re: deficiens ac indignum eſt. Siquidē interdum facit: interdū ceſ
ſat: egenum quidē & quantitatis: pariter & qualitatis. Nonnunq̄
qualia & quanta diſponens: alias horum contraria. Deus autē &
pater & bonum: eo ipſo quod oia eſt. Tale igitur ei quidem iſta
præcipere poteſt. Etenim hoc uult eſſe: & eſt. Et ipſum maxime
uero ipſi: nam cætera oia propter ipſum. Proprium quippe boni:
o Tati ſeſe notum præbere id bonum eſt o Tati. TATIVS. Vi
ſionis pī bonæ & pulchræ nos participes reddidiſti. Vnde meæ
mentis oculis uiſione quaſi iam expiatus eſt. TRIS. Neque uero
quemadmodum ſolis radius: fulgore nimio corrumpit oculos:
calligantesq; reddit: ſic ipſius boni conſpectio. Illuſtrat enim: at
q; oculi lucem eo magis exauget: quo quis capere magis poteſt i
telligibilis ſplendoris influxum. Velocior eſt & acutior diuina

ſuæ ad penetrandum innocẽtiaq; & immortalitate ſingulâ cõm
plectãs. Qui nitorem hunc a corpore uberius haurire poſſunt. Ob
dormiũt ſæpenumero a corpore ad aſpectum pulcherrimũ: quẽ
admodum Cœlius & Saturnus noſtri progenitores aſſurgunt.
TATI. Vtinã & nos pater. TRIS. Vtinam o fili. Ad huc tamẽ
imbecilliores ſumus ad conſpiciendũ. Tunc autẽ poterimus mẽ
tis oculos ejcuare: bonumq; decorem incõprahenſibilẽq; proſpi
cere: cum nihil de illo prorſus diximus. Eius cogniſcio diuinum
ſilentium eſt: & intenta omnium applicatio. Qui id intelligit: nil
poteſt aliud cogitare. Qui id mereur: nil præter ipſum aliud in
tueri. Qui id audit: nil audire poſt ipſum: neq; corporis etiã ſui
membra mouere. Vniuerſis profecto corporis ſenſibus motibuſ
q; ſolutus: intrepidus agit. Nam qui totum circumluſtrat undiq;
mentem totam quoq; irradiat: animam abſtrahit totam a corpo
re: totam in eſſentiam deniq; dei tranſfigurat. Impoſſibile enim
o fili animam hominis: in corporis fœtè iacentem diuinam aſſu
mere formam. Neq; licet etiam dei pulchritudinem contueri: ni
ſi quis ante in deum fuerit reformatus. TATI. Quonam pacto
id dicis o pater: TRISME. omnis animæ diſtributio o fili. TA
TIVS. Mutationes autem quonam modo interim diſtribuens.
TRIS. Num in his quæ generatim diximus audiſti: quemadmo
dum ab una mundi totius anima: uniuerſæ profluũt animæ: per
omnem inundum tanq; diſtributæ circũcurrentes: Harum utriq;
animarum mutationes permultæ: partim ſane in melius fœlitiuſ
q;: partim autem in contrariũ: Nam reptilium quædam in aqua
tilia tranſmutanẽ: aquatilium animæ in terreſtria migrant terre
norum in uolatilia ſcãdunt: aereorum uertunẽ in hoics: hoium
deinde immortales animæ in dæmones trãſcunt: demum in deo
rum chorum fœliciter reuoſãt. Chori deorum gemini. uagantiũ

unus:nō uagātiū alter. Atq; hæc est suprema animæ gloria. Ani
ma uero in corpus humanum delapsa: siquidē mala pscuerauerit:nō gustat imortalitatis quicq̄.neq; bono etiam fruit. Reuolu-
to autem itinere in reptilia præcipitans:hæc utiq; adiudicatio po
naq; est animæ malæ:prauitas animæ: ignorantia. Aia naturæ re
rum boniq; insciа:orbata oculis:corporis sese passiōibus iplicat.
Anima .i.mali dæmonis ritu corrupta. seipsā igno
rans abiectis corporibus:monstrisq; deformibus:seruit, Corpus
suum uelut onus infestum circūfert:non præsidens corpori: sed
ob ignorantiā subiugata. Contra uero uirtus animæ cognita est,
Eruditus.n.re uera:bonus:pius:diuinus. TAT. Qui hic est p. pa
ter. TRISME. Qui nec loquit. nec audit multa. Qui duobus
sermonibus:seu dicendis siue audiendis:itendit: & pugnat in te
nebris. Nā deus:& pater:& bonum:nec lingua pronunciatur: ne
que percipitur auribus. Cum hæc igit. ita se habeant in omnibus
quæ sūt ex eo:quod seorsum ab illo esse nequeunt: sensus i sunt.
Inter cognitionem autē:ac sensum multum itereſt Sensus enim
superantis motus existit cognitio:scientiæ:terminus. Sciētia dei
donum. siquidem una quæq; scientia incorporea mēte utens ut
organo:mens autem corpore. Quāobrem utraque in corpora:
tum intelligibilia. tum etiam materialia recurrunt. Ex oppositio
ne.enim & contrarietate constare omnia necesse est:neque aliter
se habere possibile est. TAT. Quis igitur materialis ille deus.
TRISME. Mundus:pulcher quidem:non tamen bonus:eteni
ex materia constat:passionibusque subiicitur. Primusque est eo
rū:quæ patiuntur. Secundus autē eorum quæ sunt. Indigus præ
terea suapte natura factus:aliquando semper existens:in genera
tione atq; genitus:qualitatumq; & quantitatū omniū genitura.
Mobilis enim. Omnis autem materialis motio:generatio dici de

bet. Intelligibilis quoq; ſtatus hoc pacto: motū materiale agitat.
Quoniā mūdus ſpa ē. i. caput nec ſupra materiale qcquā. Quē
admodum neq; aliud ſub pedibus intelligibile: at materialia cun-
&a: Mens uero caput in circulum agitatum. i. ſecundum naturā
capitis motum. Quotcūq; igitur cognita ſunt: capitis illius pel
liculæ: quæ ſane aīa eſt: īmortalia nata ſunt: quaſi corpus ſit i aīa
cōſtitutum: animāq; habētia: plena ſunt corpore. Verum qcqd
a pellicula procul in qua ſunt: quæ magis participanţ aīa: corpus
exiſtit. totum uero animal eſt. Itaq; mundus ex materiali quodā
& intelligibili compoſitus eſt. Mūdus animal primum: homo ſe
cundū: poſt mundum aīal. Primum aūt aīalium reliquorum. qd
cunq; uero animæ munus cōceditur aliis. homo quoq; poſſidet
Neq; ſolum nō. bonus ſed malus etiā: utpote mortalis ppēditur
Mundus enim non bonus: quia mobilis: non tamen malus quo
niā īmortalis. Homo autē tum quia mobilis: tum etiā quia mor-
talis: malus eſſe cēſetur. Anima hominis in hunc uchitur modū
Mens in ratiōe: ratio in aīa. anima in ſpiritu: ſpiritus in corpore.
Spiritus peruenas arteriaſq; ſanguinemq; diffuſus: animal undi
que ciet: molēq; corporis ſuſpenſam ſubſtinet: atq; circumfert.
Vnde decepti quidam humorem ſanguinis animā exiſtimarūt:
nos plane latuit: quia ī primis oportet ſpiritum ad animam uſq;
manere. deinde ſanguinem coaleſcere: uenāſq; & arterias cauas
extendi: demum reſolui animal: eamque mortem corporis eſſe.
Ex uno autē principio cuncta depēdent: principiū ex uno atque
ſolo. Et principium quidē mouetur: ut rurſus exter principiū. Ip
ſum tamen unū præſtat: nec ab unitate diſcedit. Tria igitur hæc
ſunt. Deus pater bonū: & mundus: & homo. Mundus deus ha
bet: mundus hominē. Mundus dei filius: homo genitura mūdi.
Neque eni ignorat deus hominē: ſed curā eius habet: ab eoq; co

gnoſci ſe uult. Hæc unica ſalus hoi: cognitio dei. Hæc ad olym
pum aſcenſio. Ex hoc unio dumtaxat anima bona: neque interdū
quidem bona: alias autem mala, ar ſecundum neceſſitatem. TA
TIVS. Quomodo id aſſeris omi Triſmegiſte. TRISM. Hoc
inquam aſſero animam pueri comtemplari ſeipſam: nondum ex
natura ſua propter corpus egreſſam: nondū eni corpus omnino
compactum eſt ac ſeipſam undique pulchrā conſpicere: Nā ha
ud corrupta eſt adhuc a corporis paſſionibus: mundi totius ani
ma tunc quē dependens. Cum uero compactum eſt corpus: ani
māq; in ſui molē diſpergit: & diſtrahit: tunc illa obliuioni ſubii
citur. pulchrique ac boni uiſione priuatur. Obliuio autē ipſa im
probitas eſt. Idēque accidit iis qui egridiūtur ex corpore. Recur
renta enim anima in ſeipſam: ſpiritus in ſanguinē: anima in ſpiri
tū cotrahitur. Mens a uelaminibus libera & diuina exiſtens. ſua
pte natura igneū ſortita corpus: per loca omnia circunuagatur:
animāque iudicio iuſto ac merito ſupplicio derelinquit. TATI
VS. Quo pacto id ais o pater: TRISME. Mens quidē ab ani
ma: anima uero a ſpiritu ſeparatur. Indumentū mentis anima.
Indumentū animæ ſpiritus: Cointelligere oportet o fili cum di
cente auditorē: atque conſpirare: auditūque acutiorē uoce dicē
tis hābere. Harū o fili ueſtrū conuolutio in corpore terreno cōfi
citur. Siquidē nudā ſecundū ſe mentē in terrea ſiſtere molepeni
tus impoſſibile. neque enim potis eſt terrea ſæx mentē adeo diui
nā ſuſcipere: neque tantū numē patibili cōfirmatū corpore ſuſti
nere. Aſſumpſit ergo mens animā uelut amicū. Quinent aia di
uina exiſtens uehiculo ſpiritus utitur. Spiritus animal totū pcur
rit. Itaq; cū primū mēs a terreno corpore ſolūtur: propriū mox
ſubit amictū igneum: uidelicet corpus: quo ſane quandiu circū
tecta eſt: interreum corpus turgeſcere nequit. Terra nāq; ignem

minime ſuſtineret: tota ſiquidē ab exigua ſcintilla eremaret. Qua de cauſa terrenę moli circūfuſus eſt humor: quaſi quodā ad cō buſtionē ignis obſtaculū: quo cū acutiſſimus ac uelociſſimus ſit omnium diuinorum cōcepturū ſingulorum cōprehēdit elemen torum corpora. Etenim ipſe cœlorum artifex: igne potiſſimum ad ſuā fabricā utitur. Opifex quidē totius utitur oibus. oīs autē fabet iis: quæ ſunt circa terrā. orba nanq; igni mens hominis ad humanāq; diſpoſitionem duntaxat idonea. diuina cōſtruere ne quit. Humana certe anima: non omnis quidem: ſi pia beataq;: di uina: poſtquā uero huiuſcemodi aīa per mortem a carcere corpo ris eſt exempta: cum omnis ſubierit uirtutis: pietatiſq; mandata: certe aut mens: aut deus efficitur. Certamen autē religioſæ picta tis hoc eſt. Recognoſcere deum: iniuriam inferre nemini. anima tamen impia in natura propria remanet: ac ſeipſam nimiū cruci at corpus quærit quod ingrediatur terrenum & humanū. Aliud quippe corpus quam humanum: animam non capit humanam: neque fas eſt in corpus aīnam rationę carentis: animā rationa lem conuere. Lex enim diuina generationem tam nephariā pro hibet. TATI. Quo igitur modo cruciatur o pater hois anima: Quodue ſupplicium huius animæ graiius. TRIS. Impietas o fili mi Tati: cuiuſnam ignis ardētior flamma: quā impietatis eſt. Quenam fera mordax ita corpus lacerat: ut impietas lania at ani mam. Nōne uides quot malis animus premitur impius. Heu ſic filiuociferatur impius animus. Vror: abſumor: quid agā neſcio Deuorant me miſerum mala undiq; conflictatia: nō uideo quic quam: heu miſer: non audio. Tales afflicti ſunt animi uoces. Ta lis naturæ congrua mulcta non qualem tu forte fili: & alii quidā arbitrantur: quibus uidetur anima noſtra: poſtquam eſt huma nam exuta figuram in corpora degenerare brutorum. Hic enim

impius error:uerum castigationis eius modus alter. Mens utiq;
cum dæmon efficitur:ad obsequium dei iubetur igneum capesse
re corpus inde in animam transfusa nefariam: causam flagellis
uerberat peccatorum. his animis uerberatus iniquus ad neces:
cõuitia:obiurgia.rapinasq; uarias sese uertit.ad ea denique p quæ
delinquũt homines.uniuersa delabitur. At cum in sanctã mens
influit animam: extollit illam ad sapientiæ lumen. Hæc anima
postmodum nunquam somni torpore languescit: sed & uerbis
pariter:& operibus humano fert opẽ generi: iuuatq; modis om
nibus suum semper æmulata parentem. Quamobrem oportet
o fili nos agentes deo gratias obsecrare: ut bonæ mentis partici
pes efficiamur.in melius quidem anima migrat:in deterius nun
quam. Est etiam animarum communio quædam deorum. ani/
mæ communicãt hominum animis. Deus se communem singu
lis exhibet. præstantior enim cũctis ille. Cuncta autem illo sunt
imbecilliora. Mundus deo: homo mundo: homini brutum su
biiciatur. Deus super omnia est: & circa omnia. Dei radii actus
exsistunt:mundi radii sunt naturæ: radii uerò hominis artes atq;
scientiæ. Per mundum exercentur actus. iique in hominem:per
mundi radios naturales descendunt. Naturæ per elementa: ho/
mines per artes atque scientias. Hæc utique mundi totius admi/
nistratio ex unius natura dependens:perque unam materiem re
cte discurrens:qua nihil ualidius:nihil diuinius: nihil denique ma
gis unitum. Hominum ad deos:ad homies deorum communio.
Iste bonus est dæmon: anima: quæ hoc plena est: bẽata est: mi
sera uero: uacua. TATIVS. Quanam ratione id ais o pater:
TRISME. Scito mi fili:quia anima ois habet ipsum bonũ pro
mẽre. De hac enim præsens nobis est sermo:non de ministro hu
ius:quẽ supra diximus:ex iudici o demissum ad inferos. Anima:

mentis præſentia deſtituta:nec agere quicquam:nec dicere potis
eſt.Sæpe uero mens extra animam:quo quidē in tempore nec au
dit:nec uidet anima:ſed animali ſimilis eſt rationē carenti. Tan
ta eſt potentia mentis:quæ animā huiuſmodi deſerit:implicitam
corpori:&ab eandem tractā ad infera. Talis anima fili mi mentē
nullam habet.Ideoque nec hominē hunc appellare phas eſt.Ho
mo ſiquidem animal eſt diuinum:nec ē cum terrenis brutis . ſed
cum diis cœleſtibus cōparandus.Quinimmo ſi audendum ē ue
rum fateri:homo uerus uel cœlicolis eſt præſtantior: uel: ſaltem
pari ſorte potitur.Etenim quicunque cœlitum deſcendit ad ter
ram cœli limitem deſerit.Homo autē aſcendit in cœlum:illudq;
meritur Nec cum fugit quæ ima ſunt:quæ uc ſublimia. Ac reliq̄
omnia diligenter inquirit.Quod que maius eſt terram quidem
haud dimittens in cœlum attolitur:tam ampla eſt humanæ natu
ræ poteſtas.Quāobrem audendum eſt dicere.hominē quidē ter
renum.Deum eſſe mortalem.Deum uero cæleſtem: īmortalē ho
minem.itaq; horū uirtute duorū:hominis.ſ.ac mundi: gubernā
tur ſingula.uni demum cuncta ſubiiciuntur.

Mens ad mercurium.

Eſine tam diu diſſerere o Trilmegiſte Mercuri.Sile.iā
d ante dictorū reminiſcere: Etenim ſenſum tibi meū nō
pigebit exprimere.eoq; magis:quo multe &uarie inter
mortales de mundo deoq; opiniones pererrant. TRIS. Equidē
ut ingenue fatear huius rei ueritatē nōdū teneo ipſe.ergo mi do
mine purā exprime ueritatē.nam unicum te elucidare talia poſſe
confido.MENS.Audi me igitur o fili. Tempus:deus: & uniuer
ſum:ſic ſe habent.Deus æternitas: tēpus generatio. Deus æterni
tatem æternitas mundū mundus tempus: tempus generationē
efficit.Dei quaſi eſſentia eſt:bonum pulchrū beatitudo: ſapiētia

æternitas essentia. ipsum idem. mundi ordo. temporis transmutatio. generationis mors & uita. actus dei mens & anima. æternitas perseueratio: atque immortalitas: mundi institutio. & restitutio. temporis augumentum & diminutio generationis denique qualitas. Aeternitas ergo in deo. in æternitate mundus. tempus in mundo. In tempore generatio. æternitas extat circa deū. Mūdus in æternitate mouetur: tempus terminatur in mundo. generatio complectitur in tēpore. fors itaque omnium deus. essentia uero æternitas. Opus æternitatis est mundus. factus quidēm nō aliquando: factus autē semper ab æuo. Cum uero nunquā cesset æuum: nunquam cessabit & mundus. Cumque sit mundus æternitate comprehensus: nulla mundi pars interit. TRIS Dei uero sapiētia quid est: MENS: Bonum: pulchrum: beatitudo: omnis uirtus & æuum: unde immortalitatē præstat æuum: pseuerantiam materiæ tradens. Origo enim materiæ pendet ex æuo: quemadmodum ex deo æuū. Generatio quidē ac tēpus naturæ geminæ: & in cœlo sunt & in terra. i cœlo sane īmutabilia sunt. Hæc duo atq; imortalia i terra mutabilia corruptiōiq; obnoxia. Aeternitatis ōia deus est: anima mundi æternitas: terræ anima: cœlū: Deus in mente: mēs in anima: anima autē in materia. omnia uero ista p æuum: totum hoc corpus: in quo corpora oīa anima mēte: deoq; plena: intima mundi replet: cōplectitur extima: uitam omnibus hic fugerit. extrinsecus quidē: ingenti huic perfectoq; animali mundi: intrinsecus autem cæteris quæ insunt mūdo uiuentibus Supraq; in cœlo: quod idem est: oīa sistens infra uero in terra: generationē agitans. Mundū profecto cōtinet æuum siue p necessitatē: seu prouidētia: uel natura. Et siquid aliud quis cogitat: uel etiā cogitabit unquā: id omne deus agit. Actio dei potestas īsuperabilis: cum qua nec humanā: nec diuinam ullam comparare quis

audeat. Caue igitur o Mercuri: ne quid iferiorum: ne quid etiã
ſupnorum dei ſimile cenſeas. nã a uirtute penitus aberrares. Ni
hil quippe ſimile eſt. quod diſſimile ſolumq; & unum eſt. Neque
cuipiam pures eandem quæ deo uim adeſſe. Quid enim poſt il
lum tale: & ad immortalitatem: & ad qualitatis tranſmutationẽ:
quid autem præter hoc aliud deus efficiet: neque enim ociõſus ẽ
deus: nam ociosa forẽt omnia. Cuncta ſiquidem plena ſunt deo:
ocium uero in nullis mundi partibus reperitur. nomen profecto
uanum eſt ocium: tum ſecundum id quod agit: tum etiam ſecun
dum id quod agitur. uniuerſa fieri neceſſe eſt: ac ſemper fieri ſe
cundum loci cuiuſque naturam. Agens non uni præſens eſt tan
tum: ſed omnibus nec unum dumtaxat uerum uniuerſa produ
cit. Nam efficax exiſtens in ſe ipſa poteſtas: in iis quæ facta ſunt
minime ſufficiens eſt. Sub ipſa enim ſunt opera ab illo progeni
ta. Age: contemplare: pro me ſubiectum tuo conſpectui mundũ
atque eius diligenter circunſpice formam. inuiolabile corpus: quo
nihil antiquius per omne quidem adultum ac uirens. Inſpice præ
terea mundos ſeptem ſuppoſitos: ornatu mirifico fabricatos: or
dine ſempiterno: curſu ſuo differenter complentes ætuum plena
lumine ſingula: ignis uero in illis nullo modo. Amicitia enim cõ
trariorum. diſſimiliumq; commixtio. lumen inſtituit illuſtratum
ab actu dei: bonorũ omnium genitoris: totius ordinis principis:
ſeptemque mundorum ducis æterni: lunam uero cæteris præcur
rentem: naturæ organum: inferiorem materiam trãſmutantem.
Terram in mundi medio ſitam: pulchri mundi ſubſelium nutri
mentum terrenorum oĩum: eandẽq; nutricẽ. Meditare numerũ
mortaliũ imortaliũq; uiuentiũ mediũ uero quaſi cõfiniũ utrorũ
q; mortaliũ uidelicet atq; imortalium: lunã ipſam circũeuntem:
Anima rurſus omniũ plena: propriis ab ea motibus agitata: par

tim quidem circa cœlum: partim uera circa terrā: nec ea quæ dex
tra sunt ad sinistra: nec ꝙ lœua ad dextra. Item nec supera ad in
fera: nec ifera iterum ad supna. Quod aūt hæc oīa genita sint o
dulcissime mi Mercuri: nequaq̄ nūc opus est. ut me differente p̄
discas. Nam corpora sunt habentq; animam: & mouentur. Hæc
aūt in unum cōgredi absq; cōgregātis uirtute īpossibile ē. Opor
tet igitura liquem esse talem ac penitus unum. Nam cum multi:
uariiq; sint motus: & dissimilia corpora: unus autē ordo uelocita
tis in omnibus: impossibile est duos aut plures esse factores: neq;
enim ordo unus probaretur in multis. Præterea qui iter illos im
becillior esset: potentiori nimirum inuideret: ex quo seditio quæ
dam exoriretur. Itaq; si unus eorum auctor mutabiliū aīalium
extitisset: cuperet quoque imortalia gignere. quēadmodum ge
nitor imortaliū affectaret mortalia. Quinetiā una existente ani
ma: unaq; materia ad quā illorum potissimum fabricatio p̄tinet
Quod si ad utrumq; ad quam prouincia maior: sic autem cogi
ta. omne corpus uiuēs seu mortale siue immortale ex materia cō
stat & anima. omnia sane uiuentia corpora animata sunt: non ui
uentia uero nuda pene in omnia. Anima quoque similiter secū
dum seipsam suo propinqua parenti: uitæ causa est. uitæ autem
causa est quilibet immortalium. Quonam igitur modo: morta
lia uiuētia differunt a mortalibus: itemq; ab immortalibus imor
talia. esse itaq; horum omnium auctoris præ cæteris est præcipu
um. Nam anima una: uita una: una quoque materia. Quinam
ille quis alter præter unicum deum: Num alteri cupiam quā soli
deo conuenit procreare uiuentia: Vnus itaq; deus mundum unū
est cōfessus. & solem unum unicam lunam. unam queq; diuini
tatem. Ipsum uero deum quot credimus esse: Vnus igitur singu
la facit in multis. Nū censes arduum quiddā & laborioſum deo

uitam:animam:immortalitatem:mutationemq; efficere: Tu cui
tot tantaq; potes:uides:audis:odras:gustas:tangis:loqueris: gra
deris:spiras:intelligis. Neq; alter est in te: qui uidet: quiue audit
alter.Nec loqtur unus:graditur alius:hic odorat: ille gustat: hic
spirat:itelligit ille.At unus hæc omnia præstat: neque etiam pos
sibile est illa sine dei materia fieri. Vt enim qui cessat ab iis:non ē
amplius animal: sic qui ab illorum constructione cessaret: mini
me deus esset.id autem suspicari nephariū. Quod si cōcessum.
nihil in rerum natura consistere.cui non insit naturalis quidam
agendi uigor:simulq; certi operis excutio:quanto magis asseue
randum est deo non deest potestatem omnium & effectum: Nā
quicquid ociosum:imperfectum: imperfectum dicere deum ne
phas.facit igitur omnia deus. Nunc mihi id paulum temporis o
Mercuri totus adesto:ipsum te mihi dedito:opus dei confestim
intelliges.Hoc opus adesse necessarium erat: ut essent ea quæ fi
unt:quæue fiebant:& quæ fient in posterum.Id autem o suauissi
me mi Mercuri uita est:id uero pulchrum.id autem bonum: id
denique deus.Sin autem petieris: ut hæc tibi per exempla operū
ante oculos ponam: aduerte quid tibi accidat generare uolenti.
non tamen illius hoc simile. ille siquidém non diffunditur uolu
ptate:non habet operis adiutorem.Suapte natura efficax: ui pro
pria operans uersatur:in opere semper exiit ēs ipse: quodcūq; fe
cerit unḡ.Si quodam influxum suum ille subtraxerit:deficiente
uita:in mortem corruent uniuersa.Cum uero uiuant omnia:una
que sit uita cunctorum:unus est deus.Rursus si omnia uiuentia
sunt:& quæ in cœlo uidentur:& quæ iacēt in terra:una autem ui
ta cunctorum manat ex deo atque ipsa & ipse est deus. ab uno fi
unt omnia conditore. Vita uero est unio mentis & animæ: mors
autem non pernicies concretorum:sed unionis plurium dissolu

tio. Imago ergo dei æuum: æui mundus: mundi sol: solis autē ho
mo. At uero mutationem quandam populi mortem esse arbitrā
tur: ob eam causam: quia moles resoluitur corporis. uita se reuo
cat in occultum. Equidem o dilecte Mercuri. mundum quidem
mutari hac te doceo ratiōe: quia quædam illius pericule in occul
tum iugiter habeunt: nunquā tamen interire illū existimato. Hæ
profecto mundi sunt passiones: reuolutio scilicet atq; occultatio
Reuolutio quidē cōuersio: occultatio autem renouatio est. Om
niformis præterea mundus formas haud sane aduentitias: pere
grinasq; suscipit. uerum ipse eas in seipso coagitat: etiam omni
formis mundi similis erit: at si unitam formam habuerit. In hoc
erit mundo deterior. Quid itaque dicemus ad hæc: ne obsecro i
ambiguo resistamus. Quod enim in diuinis ambiguum nondū
cognitum: unam igitur habet ideam. huius autem idea propria
cum aspectum fugiat oculorum incorporea est. formasq; per cor
pora singula exprimit. Neq; ulla te prorsus admiratio teneat: qa
sit quædam incorporalis idea. est enim qualis idea sermonis & i
scriptionibus apices. uidentur enim per multum excedere: planæ
tamen ex natura leuesq; sunt. Meditare autem quod nunc dice
tur audientius: quodque uerius etiam asseretur: quēadmodum
homo nequit sine uita uiuere: ita nec deus uiuere potest: nisi bo
na producat. Hæc enim dei uita: hic eius: actus agitare singula:
uitamq; omnibus ispirare. Quædam uero eorum quæ supra di
ximus: certam quandam requirunt intelligentiam. Considera i
hoc exemplo: quid potissimum significare uelim. Omnia sunt in
deo: non tāquā in loco posita. Locus enim corpus est immobile:
atq; ea quæ posita sunt: motu carent. Locatur quippe aliter i cor
pore: aliter in phantasia. Cogita singula continentem: cogita ni
hil esse quam incorporalis naura capacius: nihil uelocius: nihil

ualidius:ipſumque omnium capaciſſimum:uelociſſimum: potē
tiſſimum. Sic iterum a teipſo icipiēs meditare: atque animæ tuæ
præcipito:quæ citius quam precipies euolabit. Iubeto inquam: ut
tranſeat in occeanum:illa prius quam iuſſeris ibi erit:ide ubi nūc
eſt nequaquam diſcedens. Iubeto iterum ut in cœlum uolet: nul
lis penis egebit:nihil eius obſtabit curſui:non ſolum incendium:
non ætheris amplitudo:non uerrigo cœlorum:non ſiderum re!i
quorum corpora quin penetrās omnia: ad ſupernum corpus uſ
que tranſcendat. Quinetiam. ſi uolueris globos omnes tranſire
cœlorum:quodq; ſuperius eſt inueſtigare: id quoq; tibi licebit.
Aduerte quanta ſit animæ tuæ poteſtas:quanta celeritas. Tu ne
potes iſta:Deus nō poſſit. Hoc igitur pacto contemplare deum:
ut in ſeipſo intelligentias omnes habentē habentemq; ſeipſum
ceu mundū penitus uniuerſum. niſi te deo equaueris:deum nun
q̄ intelliges:nam ſimile ſemper a ſimili ſuo cognoſcitur. Exten
de teipſum in magnitudine ſine termino. Emerge ex corpore. to
tum ſupergredere tempus. æternitas eſto. Sic deum denique no
ueris impoſſibile nihil in teipſo ſupponens. Teipſum īmortalem
puta:cōprehendere cūcta potentem:ſcientiā omnē atq; omnem
pariter artē. Omni ſublimitate ſublimior eſto: omni fundo pro
fūdior:ſenſuſq; factorū tuorū ſingulos i te colligito:ignis aquæ
arridi. humidi. Adeſto ſimul mundi partibus oībus: cœlo: terræ
q:: mariq;. per omnē ætatē: extra corpuſculi tui uētrem habitato:
per mortē nihil īterire putato. Cūcta hæc ſimul comprehendito:
loca:tempora:moles:qualitates:& quantitates:ſic deū intelligere
poteris. Cōtra ſi animam tuam in corpus demerſeris. ipſamque
abieceris:iiſque te uerbis in cenum proſtraueris. neque ſcio quic
q̄:neque ſcire etiām ualeo. uaſtū horreo maris fundum: in cœlū
uolare nequeo. non noui quid nūc ſim:non noui quid ſim futu

rus in posterum. Quid tibi cum deo: neque enim potes: cum sis malus corporisq; feridi seruus: ipsum pulchrum: bonum q; percipere. Extrema uero prauitas nō recognoscere deum. At uero cōfidere: atque sperare se bonum aliquādo reperire posse: uia quædam diuina est: ad bonum recto tramite ducēs: facilisque & per uia passim procedenti tibi semper. occurret ambulāti: nauiganti: die: noctęq; loquenti: pariter atque tacenti. Nihil est enim in rerum natura: quod non aliquā præ se ferat diuinitatis imaginem.

TRISMEGIS. Nōne in uisibilis deus: MENS. Religiosus loquere. Trismegiste. nam quis illo lucidior: Ille quippe oīa obēā causam fabricauit: ut eā per singula cerneres. Hæc dei bonitas: hæc eius uirtus est. Illum fulgere per omnia: nihil est uel corporeis etiam inuisibile: mens ipsa intellectione uidetur. Deus in operatione conspicitur. Hæc hactenus enodata tibi sint Trismegiste: cætera omnia ipse per te iam perscrutaberis: neque falsa ueritatis imagine decipieris.

Mercurii ad Tatium de cōmuni.

Ens quidem o Tati ex ipsa dei essentia: si qua tamen est eius essentia: nascitur. Hæc qualiscunque sit: sola se ipsum sincera comprehendit. Mens igitur ab essentia dei nequaquam diuisa: sed illi potius eo modo connexa: quo solis corpori lumen. Hæc mens deus est: in hominibus: atque iccirco nonnulli ex hominum numero: dii sunt: eorumque humanitas est diuinitati q̄ proxima. Etenim bonus demō deos quidem prædicat immortales homines autem mortales deos. In animalibus autē irrationabilibus mens illa natura est. Nam ubicunq; anima: ibi quoq; mens: quemadmodum ubicunq; uita: ibi etiam anima in uiuentibus: absq; rationis discursu. Anima est uita uacuamentis: mens quippe adiutrix est hominū animarū: eas in bonū

proprium reuocans. In animalibus ratione carentibus cum natu
ra cuiuſque operando congreditur. in animis hominum reſiſtit
interdum: atque repugnat. Anima ſiquidem infuſa corpori: a uo
luptate atque dolore continuo, deprauatur, ex corporis eni com
mixtione uoluptas & dolor: ceu riuuli quidã ſcaturiunt: in quos
madens anima ſuffocatur. Quibuſcunque igitur animis mens
præſidet: ſuo illa fulgore illuſtrat: earum moribus maliſque reſi
ſtẽs: quemadmodum uero medicus eruditus ægrotantis corpus
doloribus afficit. urendo illud: atque ſecando recuperandæ uali
tudinis gratia. eodem modo mens uoluptuoſam affligit animã
ut radices uoluptatis euellat. ab hac eni ois animæ morbus: mor
bus animæ grauiſſimus: impietas eſt. opinio autẽ nõ ad bonum
prorſus ullum: ſed ad malum potius allicit. At uero mens illa re
pugnans: ſic animæ bonum procurat. ut ſanitatem corporis: me
dicus quotcunq; hominum animæ mẽtem nequaq̃ ſortitæ ſunt
gubernatricem eandem; quæ & brutorum animæ patiuntur. Di
mittit eas mens cupiditatũm imperio ad quarum explectionem
ardenti quodam impetu perferuntur: rituq; ferarum immodera
te & iraſcuntur: & cupiunt. Quodque deterius eſt: nec finem im
ponunt libidini ullum: nec malorum ĩueniunt paſſionũq; termi
num. Hiſce uelut littorem ut uidicem deus legẽ propoſuit. TA
TIVS. Hic o pater diſputatio illa de fato: quam in ſuperioribus
imperfectam reliquimus reuiuiſcit. Nam ſi decretum ſit quoſdã
adulteros: quoſdam fore ſacrilegos: cur aliquis inde mulctatur:
quãdo quidem cõpulſus fati neceſſitate deliquerit. TRISME.
Omnis ſunt fati opera fili: abſq; illo nihil eſt corporalium: nõ bo
num: ſine illo quicq̃ põt: nõ malum fieri ſine illo. Decretũ eſt eũ
quid turpe quid cõmiſerit pati: ille ob id cõmittit: ut patiatur in
de quodcunq; patitur quandó cõmiſerit. Cæterum de fati ac de

lictorum ſuppliciis: in aliis diximus. Præſens uero nobis eſt ſermo de mente. Quid mens ualeat: q̃ differens in hominibus ac brutis ſit eius iſtinctus atq; iterum quo modo in brutis quidem non eſt mens ipſa beneficia; in hominibus autẽ libidinis impetũ cohibet: iracundiæ reſtinguit ardorem. ex quo ſequitur: ut inter homines: irrationales quidam: nonnulli rationales exiſtant. Cũcti uero homines fato: generationi: tranſmutationi ſubiiciuntur Initium quippe: finiſque fati duo hæc: generatio. ſ. ac tranſmutatio. Et homines uniuerſi id quidẽ patiuntur: quod inſtituit fatũ Verum rationales illi: quibus diximus mentem ceu gubernatricem aſſiſtere. non eodem modo: quo cæteri patiuntur: immo ab improbitate alieni: exiſtenteſq; non mali: patiuntur minime malũ. TATIVS. Quomodo rurſus hæc ais o pater. TRISME. Adulter nõne malus. Homicida nonne malus. Homo nõ adulter patitur. ſed quemadmodum adulter. Nõ homicida: ſed quẽadmodum homicida. Qualitatem tranſmutationis effugere impoſſibile eſt: ſicut & generationis effectum. Prauitatem uero mẽtem habenti uitare licet. Quamobrem ego mi fili bonum ſemp dæmonem audiui dictantem: qui ſi litteris quæque monumenta mandaſſet: mira quædam in dies humano generi emolumenta conferret. Solus ille mi fili tãquam ipſe pro me genitus deus uniuerſa conſpiciens: diuina in nos effudit oracula. Hunc equidem audiui ſic aliquando prædicãtem: unum omnia ſunt. præſertim intelligibilia corpora uiuimus potentia: actu: æternitate. Mens huius bona: quemadmodum & eius anima bona: cũ id ita ſe habeat: nihil eſt intelligibilium ab intelligibili diſtans Poteſt præterea mens princeps omnium atq; anima dei: quæcunque uult efficere. hæc ille. Tu igitur iſta conſidera: & ad hunc quem inferam ſermonem de fato: mente attentiſque auribus adita. Si diligen

ter litigiosas captiunculas euitaueris:inuenies absque dubio: qd mens anima dei dominatur omnibus:tum etiam legi: ac cæteris uniuersis neque aliquid illorum:quæ ad fatum spectant: impossibile mens. Idcoque humanus animus fato superiori non tam quæ fato subiecta sunt.negligit.atq; ista sūt oracula boni dæmonis optima. TATIVS. Vere diuine:atque etiam commode tradasti hæc o pater. At illud insuper mihi declares obsecro, Mentem in brutis operari naturæ modo dixisti: cum illorum affectibus cooperantem. Affectus autē irrationaliū: ut arbitror: passiones sunt:mens ergo passio quædam est. Sic enim passionibus cōformat. TRISMEGIS. Euge fili bone:q̄ generose rogas: æquum est:ut tibi respondeam. Omnia quæ insunt in corporibus incorporea:patibilia sunt:immo passiōes proprie sunt. Omnis motus corporeus:incorporea quoque mouentur a mēte. Motus autem passio. Vtraq; ergo.tum quod mouetur.tum etiā quod mouet.patiuntur. Hoc quidem dominans illud uero subiectum. Cū uero separatur a corporea passionibus liberatur.immo nihil usq̄ impatibile fili.cūcta enim patibilia. Sed passio & patibile i hoc maxime differūt.qd unum agit.alterum patitur. Corpora uero secundum se ipsa etiam agūt.aut enī immobilia sunt aut mouētur. Vtrū uero sit horū:passio est. Incorporalia autē operātur sēper:propterea q; patibilia sunt. Neq; te appellatiōes moueāt. Operatio enī ac passio idē uocabulo tamen magis honorādo uti. nil obest. TATIVS. Perspicuam de iis rationem reddidisti o pater TRIS. Illud præterea considera o fili:quod duo hæc soli ex omnibus aīalibus hominis deus ipse largitus est sermonem.s.atque mētem. Quæ quidem eiusdem ac īmortalitas premii esse cēsentur. Iis quisquis ad id quod decet:utitur: nihil ab immortalibus discrepat. Quinetiam corporis solutus cōpedibus:ab utriusq; du

cetur in chorum beatorũ simul atq; deorũ. TATI. Cætera præ
ter hominẽ animantia: nonne sermone utuntur. TRIS. Non fi
li: sed uoce. permultũ interest uocẽ iter atq; sermonem sermo cũ
ẽis cõmunis hominibus: uox autẽ propria cuiusq; hominis: pro
pria etiam cuiusq; generis animantium. TATIVS. O pater di
uersa genera hominum diuersis utuntur sermõnibus: TRIS/
ME. Diuersis o fili unus etiam sermo: qui per interpretationem
huc atq; illuc translatus: unũ deniq; uerbum existere reperitur.
Verbum idem apud ægyptios: persasque & græcos: sed uideris
mi fili uerbi uirtutem: & amplitudinẽ ignorare. Beatus deus dæ
mon bonus: animam esse in corpore: mentem in anima: in men
te uerbum pronunciauit: deum autem horũ patrẽ asseruit. Ver
bũ itaq;: imago ac mens dei est. est corpus quidẽ ideæ: idea uero
aia est: puriſſimaq; materiæ portio aer: aeris anima animæ mens
mẽtis deniq; deus. Deus uero circa omnia: simul atq; per omnia
mens circa animam: anima circa aerem: aer circa materiam. Ne
cessitas autem: prouidentiaque: & natura organa mũdi sunt: or
dinisq; materiæ. Etenim intelligibiliũ unũquodq; essentia: essen
tia uero illorum: ipsum idem. At eorũ quæ mundo insunt corpo
rum: unumquodque est multitudo. Corpora composita ipsum
idem habentia: atq; inuicem mutuo transeuntia: immortalitatẽ
ipsius eiusdem perpetuo seruant. In cæteris corporibus: quæ cõ
posita sunt: corporis cuiusq; numerus est. absque numero cõ
stitutionem uel cõpositionem uel dissolutionem fieri: impossibile
ẽ. unitates quippe gignunt atq; augent numerũ: rursusq; solute:
in se numerũ retrahunt. Materia qdẽ una: totusq; hic mundus:
magnus est deus: imago maioris: unitus illi: patris ordinẽ uolun
tatẽq; seruans: uitæ totius integra plenitudo neq; est in eo quicq̃
per omnẽ æternitatem: rectitutionẽq; paternã seu ad totum: sine

ad partē ſpectans: quod non uita fruatur: neq; eſt uitæ expers in mundo quicq̄: nec fuit ante: nec erit. Viuētem enim uoluit pater eius: quādiu eſt: eſſe mundum. undè deum hunc eſſe neceſſe eſt Quomodo poſſunt o fili in deo: in totius imagine: in plenitudine uitæ eſſe quædam uita carentia. Priuatio uitæ corruptio eſt: corruptio uero pernities. Quonā igitur pacto pars ulla eius qd incorruptibile eſt corrumpi: uel dei quicq̄ deſtrui poteſt: TATIVS. Nonne o pater animalia quæ in mundo ſunt: mundi partes intereunt. TRISME. Rectius loquere fili. Erras enim in nomine: non moritur in mundo quicq̄: ſed compoſita corpora diſſoluuntur. Diſſolutio mors nō eſt: ſed mixtionis reſolutio quædā. Soluitur autem unio: nō ut ea quæ ſunt intereant: ſed ut uetera iuuenēſcant. TATIVS. Cum ſit quædam operatio uitæ: nonne morio quædam hæc eſt: atque iccirco quid in mūdo immobile: TRISMEGISTVS. Nihil o fili. TATIVS. Nunquid immobilis tibi terra uidetur. TRISME. Minime: ſed multis motibus agitata. ſola tamen hæc quodammodo ſtabilis. An non ridiculū eſſet ipſam nutricem omnium concipientem: parturiētemq; ſingula motu carere: impoſſibile enim aliquid abſque motu parere nec minus ridiculum: quantum id corpus ſterile nuncupare. Nihil enim aliud ipſius immobilis appellatio: q̄ ſterile quiddam ſignificat. Totum hoc o fili generatim conſidera: quod eſt in mūdo: aut creſcendo: aut decreſcendo mouetur. Quod uero mouetur: id præterea uiuit. ſingula tamen uiuentia: haud eadē eſſe neceſſe eſt Simul quippe mūdus uniuerſus exiſtens: totus quidē immobilis. partes aūt eius agitabiles undiq;: nihil tamē corruptioni ſubiectum: ſed appellationes quædam falſæ homines turbant. Neque enim generatio uitæ creatio eſt: ſed latentis explicatio uitæ. neq; mutatio mors: ſed occultatio potius. Cum hæc igitur ita

ſe habeant: immortalia cuncta. Materia quidem uitæ ſpiritus ē. mens animæ. Ex mente uiuens omne profluit. Omne igitur uiuens per mētem permanet immortale. Maximo uero omnium immortalis eſt homo: qui deum capit: qui diuinæ conformatur eſſentiæ huic enim ſoli ex omni uiuentium genere: deus ipſe cōgreditur. nocte quidem per ſomnia: die crebrius per portenta: per quæ omnia ſibi futura prænunciat. per aues: per inteſtina: per ſpiritū: perque ſibyllā: propter quam uere dicitur homo ſcire quæ ſunt: quæ fuerunt: quæ mox uentura trahantur. Illud autem in primis animaduertas fili mi uelim: quod unū quodq; genus uiuentium reliquorum: propriam mundi prouinciam habitat. humida quidem aquā. terreſtria terram. aerem uolatilia: homo aūt his omnibus utitur: terra: aqua. aereq; & igni. Cœlū ſuſpicit: ſenſuq; illud attingit. deus uero circa omnia ſimul atq; per omnia. Actus enim eſt omnium: atq; poteſtas. nā arduum quiddā eſt o fili. deum percipere. Hunc quotiens itueri uolueris: aduerte mūdi ordinem: atq; ordinis eius ornatum. Aduerte neceſſitatem eorū: quæ ſenſu percipiuntur. prouidentiamq; cunctorum: quæ facta ſint ante: & quæ quotidie fiunt. Aduerte plenam uitæ materiam: talem ac tantum deum cum omnibus bonis: & pulchris diis dæmonibus: atq; hominibus incedentem. TATIVS. At iſta: o pater operationes quædam ſunt. TRISME. Ah fili unde hæc: niſi ab ipſo deo proficiſcuntur: num ignorans quod quēadmodum mundi partes ſunt cœlum: aqua: terra & aer: eodem modo dei membra: uita: īmortalitas: neceſſitas: prouidentia: natura: anima: mēs: Horumq; omnium perſtipatio: ipſum bonum: neq; fit aliquid uſq̄: nec eſt factum: ubi deus ipſe non adſit. TATIVS. In materia ergo pater. TRISME. Materia fili mi ſeorſum eſt adeo. ut locus ille proprius aſſignetur. Quid aliud illum exiſti

mas: q̄ rudem: indigestamque congeriem hanc existere posse: ne credas nisi formetur: Quod si formatur: ab aliquo certe formatur. Operationes enim formandi: partes dei esse diximus. A quo ergo uita donantur animantia singula: A quo fiunt immortalia: quæ immortalitatis munere perfruuntur: A quo mutantur quæ mutabilia sunt: siue materiam: seu corpus nūcupaueris: deus esse memēto. Actumque materiæ: materiæ rationē: actum corporum corporum ratiōem. actum essentiæ: essentiæ rationē idq; omne: neque quicq̄ est in omni: quod non sit ipse deus. Itaque nec magnitudo: neque locus: neque qualitas: nec figura: neque etiam tempus circa deum. Omne enim est. Omne autem circa omnia: atq; per oīa. Hoc uerbum o fili cole atq; adora. Cultus autem dei unus est: non esse malum.

Mercurii ad tatium Filium suum de generatione & impositione silentii. Tatiu.

N communibus pater sermōibus per ænigmata quædā
i ac sine declaratione ullius adiunctionis: de deitate tra/
ctasti. asserēs ante regenerationem saluum fieri neminē Equidem dum ascendebas in montem: supplex tibi tūc astiti obsecrans. ut mihi regenerationis rationem aliquando referares: id enim solum restabat tunc mihi discendum. Tūc demum spopōdisti te reuelaturū. cum a mundo forem alienatus. Ecce iam paratus sum pater: a mente mea mundi deceptiōes excussi. Tu ergo seruа promissa. Regenerationis modum uel palam: uel clanculū: ut Iubet edisscere. Ignoro o Trismegiste: qua ex materia quoque semine natus fuerit homo. TRIS. O fili cōtemplatiua in silentio sapientia: semē eius uerum bonum. TA. Quonā serente pī: hoc eni ignoro. TRI. Voluntate dei mi fili. TaTI. Et quanti est qui non est genitus expers enim intelligibilis essentiæ. quod

si aliter se habeat:qui gignitur:deus erit dei filius. TRISME.
Omne in omni:constans ex omnibus potestatibus. TATIVS.
ænigmata fingis o pater: neque patrii more cum filio loqueris.
TRISMEGI.Hoc genus o fili non eruditur. uerbum quoties
uult:sub insinuatione quadam in dei memoriam reducitur. TA
TIVS. Impossibilia infers:ac nimium uiolenta.qua propter his
cupio cõtradicere. TRISME. Admodum discrepas a paterno
genere Tati. TATI:Ne iuideas mihi pater:legitimus enim sum
filius. Age præcor:regenerationis modum me doce. TRISME.
Quid dicam fili quod dicam:præter hoc non habeo quicquam
quod uerum cerno spectaculum:ex dei benignitate mihi iam ob
latum:unde in corpus sum immortale translatus sumque non
ille qui prius fueram:ac mens nuper effectus hoc misterium nõ
docetur. Vide hoc elemento formato per quod uidere licet: per
quod neglecta est a me prima composita species, non quod sim
colo:atus tactumq; ac terminum habeam.ab iis enim ipresentia
rũ alienus sum. TATI.In furorẽ me insanũq; mẽtis oestrũ o pa
ter nimium concitasti:impresentiarum me ipsum haud uideo.
TRI. Vtinam fili carissime tu quoque te ipsum non dormiens
transcurrisses:instar eorum qui somno insomniis occupantur.
TATIVS.Die age:quis est regenerationis auctor. TRISME.
Dei filius homo:unius uoluntate dei. TATIVS. Nãc mutum
o pater ac stupidum reddidisti: ipse quoq; a pristino statu men
tis alienatus:eandem aspitio imarũ rerum caracterem imaginandi
nem:in coq; mendatiũ.Mortalis enim species per dies singulos
transmutatur hæc ad tempus utpote falsa in augmẽtũ: detrimẽ
tumque uertitur. quid ergo uerum Trismegiste: TRI Quod
non perturbatum.non determinatũ:non coloratum:non figura
tum:non concisum: nudum perspicuum: a seipso comprehensi

bile:inirranſmutabile bonum:ac penitus incorporeum. TATI.
Inſanio iam re uera mi pater.cunque ſapiẽtem abſte ſperaſſem
me fieri:eiuſcemodi cognitiõe:ſenſus obtuli ſunt. TRISME.
Sic accidit fili:nam ſurſum latum ut ignis: & deorſum latum ut
terra & humidum ut aqua:necnon ſpirans ut aer: quomodo
ipſum ſenſu precipies:non durum:non molle: non denſum nõ
penetrabile:ſolum potentia:atq; actu conſiderandum.qui uero
poteſt:oret:ut generationem quæ in deo eſt:intelligat. TATI.
Impotens ego ſum pater. TRISME. Abſit hoc o fili.recurre in
te ipſum:& cõſequeris.uelis:ac fie.Purga ſenſus corporis. ſolue
te ab irrationalibus materiæ ipſius ultoribus. TATIVS. Num
ultores intra me ſunt: TRISME. Non pauci o fili ſed orribiles
ac multi. TATIVS. Ignoro pater. TRISME. En fili: hæc una
eſt ultrix.ignorantia:ſecunda triſtitia:tertia incõſtantia: quarta
cupiditas quinta iniuſtitia.ſexta luxuries:deceptio ſeptima: octa
ua inuidia:fraus nona:decima ira: undecima temeritas: duodeci
ma uero malitia:hæ quidem ſunt numero duodecim ſub iis plu
res aliæ continentur. Quæ per corporis carcerem iclusum:in tri
ſtem hominem ſenſibus pati cogunt. Abſunt autem iſtæ ab eo:
qui eſt dei fretus clementia. Atque ita cõſtat regenerationis mo
dus: ac ſermo. Deinceps ſileto mi fili:deumque ſilendo laudato:
coque pacto diuina clementia nunquam a nobis abeat. Gaude
deinceps mi fili:nam poteſtate diuina in contẽplationẽ es uerita
tis e'cuatus. Deſcendit in nos cognitio dei:hac accedente:repul/
ſa eſt ignoratio. Deſcendit in nos cognitio gaudii:hac præſente
triſtitia penitus' ufugit.in coſq; ſe uertit:qui ad eam parati ſunt
capiendam. Poteſtatem uoco ad gaudiũ perducentẽ:conſtantiã
cuiuſuis procul dubio ſuauiſſima eſt. Complectamur igitur eam
libentiſſime fili:ea enim cum primum ad erit mollicie omnem

prorſus expellit. Quartam uero nunc continentiam uoco: uim uniuerſarum uictricem cupiditatum. Gradus hic o fili: iuſticiæ fundamentum exiſtit. Aduerte autem quo pacto a cūctis operibus iniuſticiam expulit. Iuſti quidem effecti ſumus: abſente iniuſticia fili. Sextam uoco potentiam in nos deſcedentem: communitionem ſcilicet aduerſus exceſſum. hoc deniq; diſcedēte: inuoco ueritatem. aufugit mox deceptio: ueritas adeſt. Vide quomodo abſolutum eſt bonum: ueritate præſente. Liuor. eni diſceſſit a nobis ueritatis enim innatum eſt bonum: cum uita ſimul: & lumine: nec ultra ire uindex acceſſit. Verum ultrices omnes repentino quodam impetu reiectæ ſunt Intellexiſti fili regenerationis ipſius modum: denario præſente numero: intellectualis generatio compoſita eſt: quæ duodenarium numerum reiicit. Idque ex ipſa generatione ſpeculari ſumus. Quicūque igitur propter benignitatem generationis: quæ ſecundum deū eſt: ſenſum amittit corporeum: ſeipſum cognoſcit ex diuinis cōpoſitū: factuſq; indeclinus: diuina potentia tota mente lætatur. TATIVS Opter concipio non oculorum intuitu: ſed actu mentis: qui per uires intimas exercetur. in cœlo ſum: in terra: in aqua: in aere. in animalibus ſum: in aboribus: in corpore: ante corpus: atque poſt corpus. At id præterea mihi dicas uelim: quomodo ultrices tenebrarum: numero duodecim adeē poteſtatibus repellunt. Quis modus triſmegiſte: TRIS. Tabernaculum illud o fili eſt: ex zodiaco circulo conſtitutum: qui ex duodenario numero cōſtat illo. Numerique undecim ſunt: unus omniformiſq; ſecundū ideas naturæ: ad hominis peruagationē: atq; circuitum Iraq; diſtigatæ quodammodo ſunt adinuicem ultrices illæ. in agendo tamen quodammodo coniugatæ: ut ecce inſeparabile eſt abinitio meritas. Merito ergo ſecundum rectam rationem catenus inter

uallum: quatenus a potestatibus decem ideſt a denario numero
repelluntur. Denarius o fili animæ genitorem. VITRVVIO & lux
ubi unitæ ſunt: ubi unitatis ipſius numeri ſunt: ex ſpiritu natiua
que unitas ſecundum rationem denarium complectitur: rurſuſ
que denarius unitatem. TATIVS. Eia pater uniuerſum uideo:
meque ipſum in mente cõſpicio. TRIS. At hæc eſt regeneratio
o fili non adeſſe ulterius corpori: quantitate dimenſo. Ob hanc
profecto rationem: regenerationis myſterium eruti ne ſimus
calumniatores totius: aduerſus multos: quos deus ipſe uult. TA
TI. Reſponde ad hæc o pater. corpus iſtud ex potentia conſtitu
tum: num aliquando diſſoluetur: TRIS. Cauc ne id ulterius au
deas. Impoſſibilia profers: ac penitus erras mentiſq; oculis iſta lo
quendo impietate: nimia profanaris Senſibile naturæ corpus ab
eſſentiali generatione procul admodum diſcrepat. unum quidẽ
diſſolubile indiſſolubile alterum. Illud mortale hoc immortale.
An uero ignoras: quod & deus: & unus filius natus es. TATI:
O quam uellem o pater: anologiam illam per hymnum: quẽ dixi
ſti audiſſe te a poteſtatibus dum ipſe in octonario eſſem. TRIS
ME. Octonarium o fili cecinit ipſe pimãder. Vnde te decet um
braculum ſoluere. purus enim ille pimander: mens diuinæ potẽ
tiæ: non plura mihi quam ſcripta ſint aperuit. exiſtimans me re
liqua ſcrutaturum: hortatus me eſt ad decora officia: ex quo om
nes quæ in me uires ſunt: concinunt. TATIVS. O pater audire
hæc: & intelligere uelim. TRISMEGISTVS. Quieſce fili qe
ſce in quam audies iam harmonicam cantilenam regenerationis:
hymnum quem nunquam ſic facile propalarem: niſi tibi condu
ctorum confiderem. Non docetur hoc: ſed occultatur in ſilentio:
Vide me fili bone: obſerua ſingula diligenter. Sic enim te quoq;
decet orantem ſub diuo: occidente ſole: ad auſtrum oriẽte uero:

ad eũrum faciem uertere. TRIS. Vniuersa mundi natura hunc audiat hymnum. Audi terra: audite turbines imbriũ, o silue sile te: cantaturus sum creatorũ omniũ: ronũq; & unum. Audite eoe li: quiescite uenti: circulus immortalis dei o rõnem istam exaudi at: Cano iã creatorem omnium. terrarum distributorem: cœlum æquilibrantem: iubentẽ ex oceano aquam undiq; fluere dulcem ad hominum alimentum: iubentẽ ignẽ fulgere supernæ adactionis hominum: atq; deorũ: Agamus illi oẽs una uoce gratias: tranantí cœlos: naturãq; creanti. Hic mentis est oculus: hic potentiarũ benedictionem libenter excipiet. O meæ uires laudate ipsum unum & oẽ Cõsonate uoluptati meæ oẽs animi uires. Cognitio sancta: quæ tuo lumine fulget: per te lumen intelligibile cantans gaudio mentis exulto. Omnes potentiæ mecum una concinite. Constantia canta mecum. Iusticia mea per me ipsum canat. Cõmunio mea totum ipsum laudet. per me canat ueritas ueritatem Bonum nostrũ: bonũ denique canat. O uita: o lux a nobis in nos benedictio currit. Gratias habeo tibi pater: actus omniũ potestatum. Gratias agò tibi deus omnium potestas actuũ. Verbum tuum per me te laudet. per me mũdus uerborum recipit sacrificiũ hoc. meæ uires clamãt: totũ cantant: uoluntatẽ tuam perficiunt. Tua uoluntas abs te in totum: sacrificiũ uerborũ ab omnibus excipe. O uita totum quod est in me: salua. O lux totum illumina: spiritus deus. Verbũ tuũ me regit spirituifer opifex. Tu solus es deus. Homo tuus hæc clamat. per ignem: perq; aerẽ: per aquam: perq; terrãm: per spiritũ: perq; creata: Ab æternitate benedictionẽ inueni: qua desiderio in uoluntate tua quiescã. TATIVS. Noui pater hunc hymnũ abs te ex uoluntatis affectu cantatũ: unde mundum attigi meũ. TRIS. Intelligibilẽ dic mũdũ fili. TAT. Intelligibilẽ dico pater. Ex tua siquidẽ cantilena: illustrata mihi

mens est:quo fit:ut ipse quoq; ardeā amore capiendi. TRIS. O fili mi tati:ne fine propositio laudes cātato diuinas. TA. Ex mē te cantabo mi pater. TRISME. Quæ speculor infundo tibi ge nerationis prægenitor tati. TA. Deo uerborum offero sacrifi cia. o deus:tu pater tu dominus: tuque mens: accipe sacrificia uerborum: quæ requiris a me: te uolente perficiuntur omnia. TRISME. Offerto fili hostiam patri deo gratam: oratiōiq; tue intentus esto. TA. Gratias habeo tibi pater:quod ista mihi predi care uolueris. TRISME. Gaudeo fili:quod te bona quāpluria ex ueritate.quæ sane sunt immortalia opera:id a me discens silē tium uirtutis annuncia nulli communicans regenerationis my sterium:ne tāquā calumniatores quidam reputemur. Eterni uter q; nostrum ad sufficientiam meditatus est.ego quidem discens: tu uero predicens:ex quo teipsum:patremq; nouisti.

Mercurii ad Aesculapium Epylogus.

Vonia filius meus tatius:te absente:naturam omniū di
q scere uoluit.cunctari uero me noluit.ipse utpote iunior ac nup accedēs:ad cuiusq; cognitionē:coactus sum plu rima dicere:ut facilis illi foret atq; expeditus intuitus: operæpre cium esse censui:ut ex multis eligēs potiora summatim nūc tibi disputationē præcedentē repetam. Licet enim tecum: utpote re rum naturæ perito:per mysteria quædam percurrere. Quæ sen su percipiuntur:facta sunt oia: fiuntq; quotidie. genita non a se ipsis:sed ab altero fiunt. Multa sunt genita. sensu patentia sin gula:differentiaq;:nec oino similia.quæcunq; gignuntur: proce dunt ab altero. Est ergo quis factor istorū:atq; is ingenitus: ut ge nitis antiquior sit. Genita enim diximus ab alio fluere. Nihil au tem præter ingenitum:genitis esse potest antiquius. Factor quip

pe potentior est & unicus: solusq; re uera sapiens uniuersa: cum nihil omnino præcedat. Dominatur quoq; multitudini: magnitudini: actioni continuitati genitorumq; omnium differentiæ. Præterea genita uisibilia sunt: inuisibilis ille. ob id uero facit: ut uisibile fiat. semper igitur facit. Dignum est intelligere: intelligẽdo mirari admirãdo se beatũ uocare: patrem legitimũ recognoscentem. Quid eni adulcius parente legitimo: Quis iste: Quomodo cum reperiemus: An illi appellationẽ dei soli decens est attribuere: uel factoris: uel patris: An tria pariter cognomenta: deũ ergo cognominato. propter potẽtiam. factorem: propter actum patrẽ deniq;: propter bonum. Est enim potestas a genitis admodum differens: actus autẽ in productione cũctorum. Quãobrẽ sermonis uarietate: uanitateq; dimissa, duo hæc in primis meditari oportet. genitorẽ. s. ac genitum horum nihil est mediũ. nec quicq̃ præter hoc aliud. Cum ergo omnia ĩtelligere uolueris: horum recordare duorum: caq; esse uniuersa memento. nihilq; tibi erit ambiguum. nec supernorum: nec infernorum. seu diuinorũ siue mutabilium: aut patentium: aut eorum quæ in tenebris delitescunt. Duo nempe cuncta sunt: genitor ac genitum. nec secerni alterum ab altero potest. neq; enĩ factorem absq; facto eẽ possibile est. utrũq; illorum idipsum existit: Itaq; neutrum disiungi licet ab altero. quẽadmodum neutrorum a seipso diuidi. Si enim ipsum faciẽs: nihil præter ipsum quod facit est aliud: simplex. n. est: ut semper est: ita semper est agens: idemq; sibiipsi: & in existẽdo pariter: & in agendo. Nihil autem quod genitum: a seipso genitum est. non ergo seorsum factum a facientẽ: qui horum unũ subtrahit: perdit & alterum: Vnus quippe natura propria naturam semper alterã respicit. Si itaq; duo cõcessa sunt: efficiens & effectum. unita quidem sunt inuicem. sic tamẽ ut unũ præcedat

alterum uero ſequatur. præcedens ſane deus efficiens: ſequēs uè
ro id quod eſt effectum. Quicquid id deniq; ſit: neq; diſſidat q̄ſ
piam iis quæ diximus uarietate rerum perterritus: quaſi tā diuer
ſorū cōſtructio: uel ardua ſit: uel indigna: maieſtate diuia. Vnica
enim deo gloria: omnium conſtitutio: atque ideſt. uelut corpus
dei effector. Ab ipſo profecto factore nihil malum. nihil q̄ tur
pe. He ſiquidē paſſiones ſunt. creata ſequentes opera. quēadmo
dum æs rubigo animata corpora: limus. At neque faber ferrari
us induxit rubiginem: neque animati corporis genitor: cenū ac
ſordes. eodemque modo: nec deus etiam malum. Generationis
autem perſecutio. malum ſurrepere cogit eaque de cauſa mu
tationem deus rebus inſtituit: & ceu quandam generationis ipſi
us purgatiōem. Preterea eidem pictori figurare licet cœlum: ter
ram. mare: deos: homines: bruta: arbores: ac uita carentia. Deo ue
ro uni: talium deerit agendorum facultas: O dementem: o cæcū
& totius diuinæ cognitionis inexpertem. Nihil eſt magis oſcu
lapi ridiculum: q̄ quod huic accidit. Nam dum ſe deum uenera
ri fatetur: ex eo quod creandi negocio curaque liberet: deum ip
ſum prorſus ignorat. quodque deterius ē mortaliū illi paſſiōes
aſcribit: inuidiam: ſuperbiā: ignorantiam: ibecillitatē. Niſi enī fa
ciat omnia: aut ſuperbus eſt: aut potius ibecillis: quorum utrūq;
nephārium Deus enim unicam propriamq; naturam habet idq;
ipſum bonum eſt. Bonus autem: nec ſuperbus eſt: nec impotens.
Ipſum uero bonum. deus eſt. Bonum quippe ipſa uis oīum agē
dorum. Quodcunq; genitum a deo genitum: ideſt a bono & ab
eo: quod omnia pōt. Vide quomodo ille quidē facit: quomodo
etiam illa fiunt. quod ſi comprehēdere uelis. licet magnam rati
onem perpulchram. atq; ſimillimam intueri. Aſpice precor agri
gultorem. ſemina in terræ gremium diffundētem. hic triticum:

ordeum alibi:alibiuero reliqui generis semina. Aspice cundē ui
tes malosq;:& ficus repastinantem: atq; amputantem: eodemq;
modo deus ipse in cœlum quidem serit immortalitatem:in terra
uero mutationem:sin totum denicq; mundum uitam: atq; motū
Hæc autē haud multa sunt:sed pauca. certoq; numero determi-
nata.Cuncta enim quattuor sunt ac deus & generatio: quibus
omnia compræhenduntur.

FINIS EST OPERIS ELEGANTISSIMI
MERCVRII TRISMEGISTI

Mercurii Trismegisti per Marsilium Ticinum Florentinum e
græco in latinum Traducti Finis.

Venetiis per Damianum de Mediolano,
M.CCCCLXXXXIII.die.x.Maii.
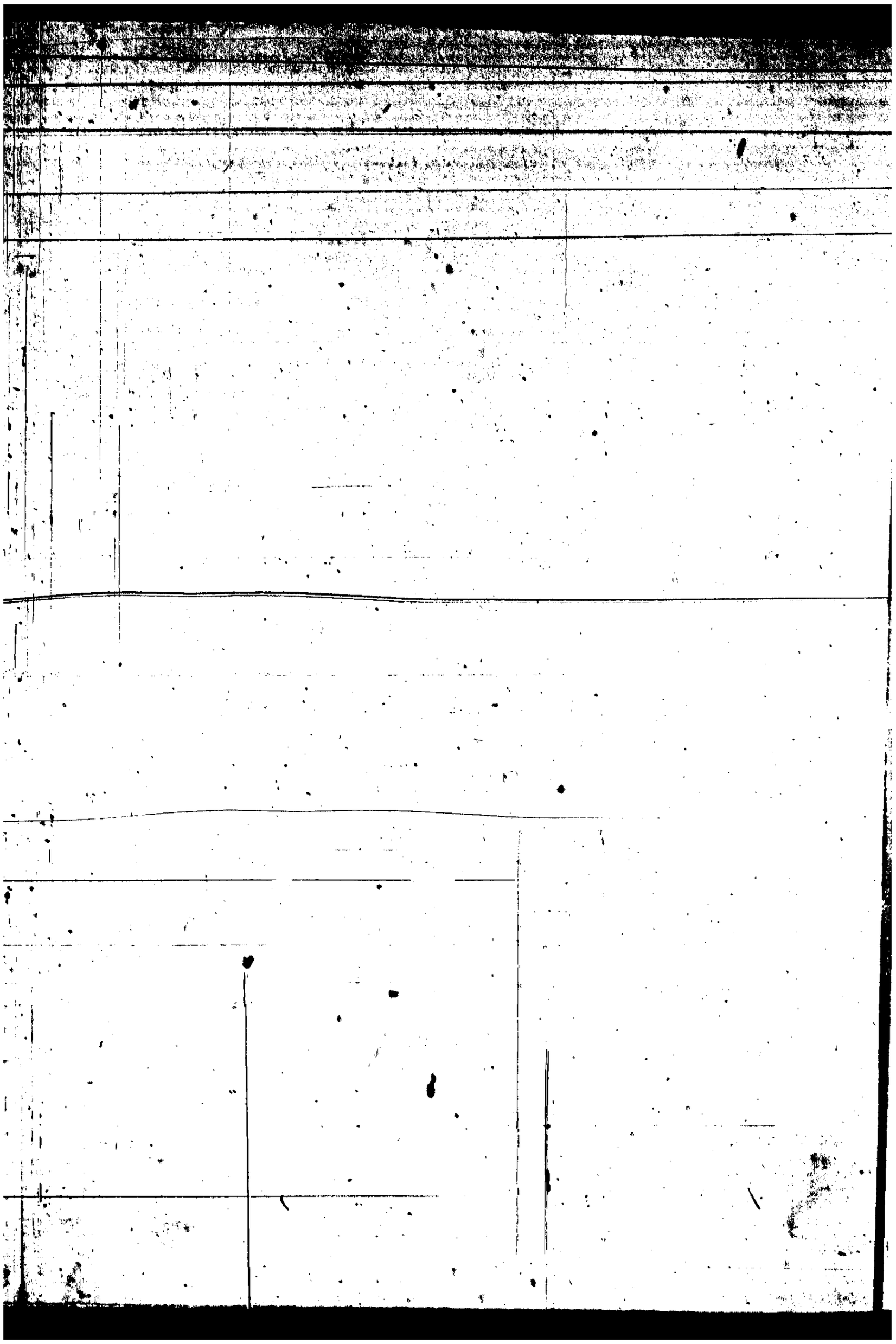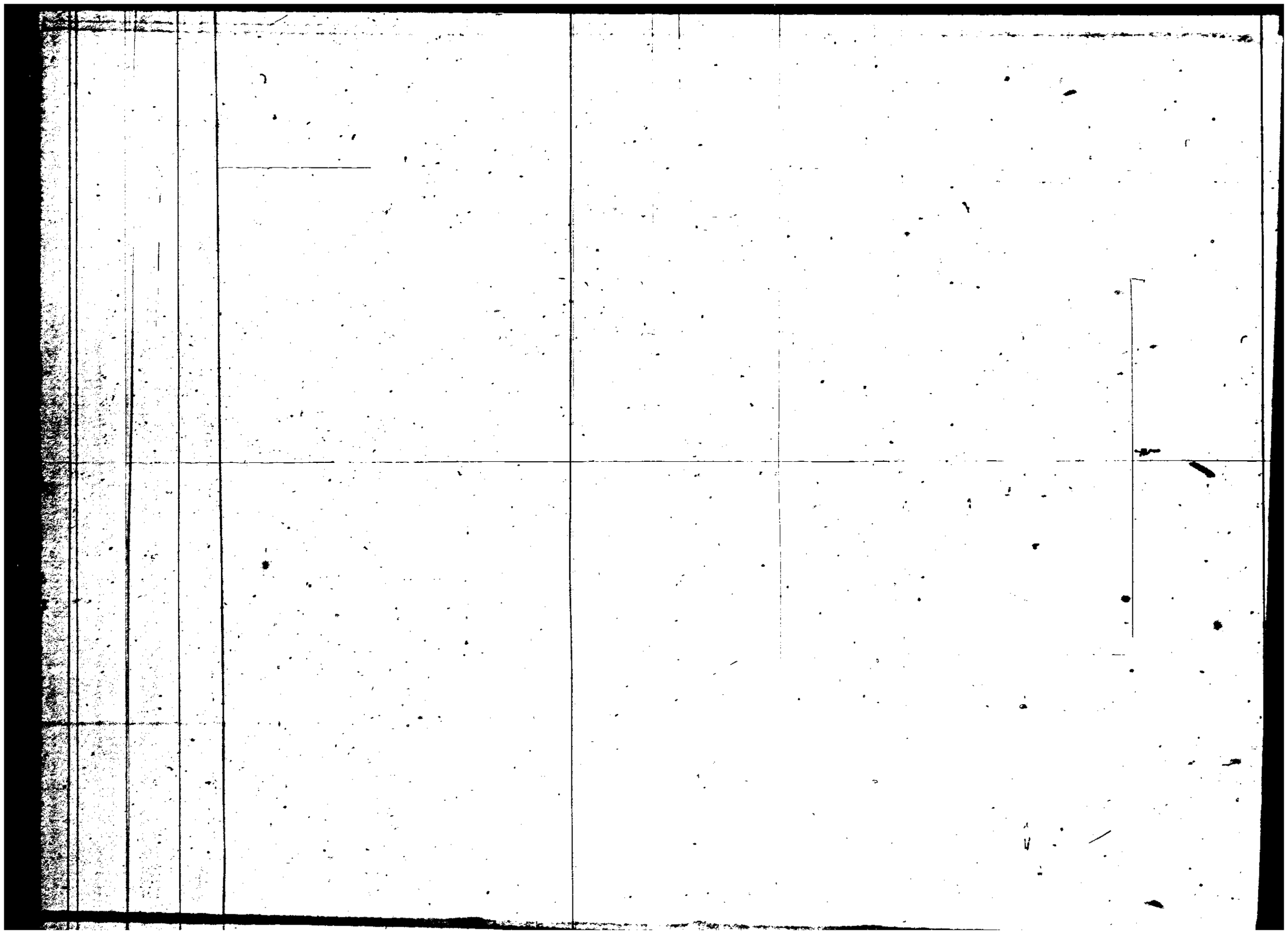
ARMY Medical Library
WASHINGTON,D.C.,U.S.A.